

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Etenduskunstide osakond

Teatrikunsti visuaaltehnoloogia õppekava

Dekoraator- butafoor

Kerli Kore

**TÜ VKA 65/ 25 JUUBELIAASTALE PÜHENDATUD KONTSERT- LAVASTUSE
“SÜDAMERÜTM” LAVASTUSKUNSTNIKU TÖÖ TEOSTAMINE**

Loov- praktiline lõputöö

Praktilise töö juhendaja: Ott Kangur, BA

Kirjaliku töö juhendaja: Ele Viskus, MA

Kaitsmisele lubatud:.....

Viljandi 2018

SISUKORD

SISUKORD	1
SISSEJUHATUS	2
1. TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA 65/ 25 JUUBELIAASTA KONTSERTLAVASTUS „SÜDAMERÜTM“	4
1.1 Tehniline teostus	5
1.2 Lavastuse stsenaarium.....	6
2. LAVASTUSKUNSTNIK.....	7
2.1 Butafoor.....	10
3.„SÜDAMERÜTM“ KUNSTNIKU VISIOON.....	11
13.1 Meeskond	14
4. TÖÖPROTSESS.....	16
4.1 Probleemolukorrad	18
4.1.1 Lavakujundus	19
4.1.2 Kostüüm	26
4.1.3 Rekvisiidid.....	29
4.1.4 Järeltööd	31
4.1.5 Kommunikatsioon	32
5. MINA KUI LAVASTUSKUNSTNIK	36
KOKKUVÕTE	39
KASUTATUD ALLIKAD	40
LISAD.....	42
LISA 1	42
LISA 2.....	46
LISA 3.....	60
LISA 4.....	67
SUMMARY.....	69

SISSEJUHATUS

Oma loov- praktiliseks lõputööks valisin Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia (edaspidi TÜ VKA) vilistlaspäeva puhul korraldatud juubeli kontsert- lavastuse „Südamerütm“. Töö teostamise ajal ei olnud teadlik, et tegemist on minu lõputööga. Peamiselt seetõttu, et tegemist oli ühekordse projektiga ning ei olnud konkreetselt ette teada, missugune on töö maht ja sellega seotud tegevused. Kontsert- lavastuse lõputööks vormistamise idee tekkis lavastusprotsessi lõpus. Vaatamata sellele seadsin töö teostamise eel endale eesmärgid, mis kattusid lavastaja poolsete soovidega, et kogu lavastus oleks terviklik, ühtne ja näitaks kooli võimekust. Lavastaja andis koheselt teada, et jätab mulle kui kunstnikule suure loomevabaduse kujunduse loomisel, mis tekitas minu ootust ja elevust. Loomingu teostamiseks seadsin eesmärgi, et väljendan kujunduses õppeperioodi jooksul tekkinud kujutlust ja aru saamist TÜ VKA-st ja selle tudengitest.

Õpingute jooksul olin läbinud lavakujunduse loomist ja põhimõtteid tutvustavad ained. Lisaks, olin kaasa teinud tantsukunsti eriala tudengite Laura Manderi ja Reelika Porosoni diplomitöodes. Laura Manderi „Salasibulates“ olin kunstnik- butafoor ja Reelika Porosoni etenduses „Miks?Teip!“ butafoor. Esimese nimetatud tantsulavastuse juures tutvusin lähemalt kunstniku rolliga. Vaatamata sellele olin enda arvates pigem olemasolevate ideede interpreteerija ja visuaalne kommenteerija teostuse näol. Seetõttu paelus mind ja samal ajal ka hirmutas kontsert- lavastusele tervikliku kujunduse loomine.

Oma kirjalikus töös tutvustan ülevaatlilikult ja lühidalt TÜ VKA-t ja kontsert- lavastust „Südamerütm“ ja minu seotust sellega. Teises peatükis kirjeldan A Phaidon Theatre Manual „*Stage design and properties*“, Michael Pavelka „*So You Want to be a Stage Designer*“ ja Eesti Lavastuskunstnike Liidu Hea Tava kokkuleppe põhjal lavastuskunstniku tööd. Kuna „Südamerütm“ kunstnikuna teostas ka ise välja mõeldud kujunduse elemente, tutvustan alapeatükis „Butafoor“ lühidalt antud eriala. Peatükis „Südamerütm“ kunstniku visioon“

kirjeldan loomeprotsessi tulemusel sündinud visiooni lavakujundusest ja alapeatükis „Meeskond“ tutvustan nende teostajaid. Olen jaganud peatüki „Tööprotsess“ kaheks osaks. Esimeses osas kirjeldan üldiselt, milline nägi kontsert- lavastuse tööprotsess välja ja kuidas kattus see peatükis „Lavastuskunstnik“ kirjeldatud versiooniga. Alapeatüki Probleemolukorrad olen jaotanud omakorda kuueks alapeatükiks, kuna töö, mida teostasin oli väga suuremahuline ja hõlmas erinevaid vastutusalasid- lavakujundus, kostüüm, rekvisiidid, ülesehitus, järeltööd ja kommunikatsioon. Toon välja lavastusprotsessi käigus tekkinud ja kõige enam mõjutanud probleemsituatsioonid ja analüüsin neid. Viiendas peatükis „Mina kui lavastuskunstnik“ analüüsin enda tööd ja saadud kogemust.

Kontsert- lavastuse „Südamerütm“ salvestus on arhiveeritud TÜ VKA videolaos (<http://videoladu.kultuur.edu.ee/>) ja kättesaadav Tartu Ülikooli Televisioonis, UTTV-s (<https://www.uttv.ee/naita?id=25687>).

1. TARTU ÜLIKOOI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA 65/ 25 JUUBELIAASTA KONTSERTLAVASTUS „SÜDAMERÜTM“

Praeguse nimega Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia (edaspidi TÜ VKA) loodi 1952. aastal. Ruumide kitsikuse tõttu kolis kool 1960. aastal Viljandisse. Alates 1991. aasta sügisest alustati kultuurialase kõrghariduse andmist Viljandi Kultuurikolledžis. Alates 2003. aastast sai Viljandi Kultuurikolledžist Viljandi Kultuuriakadeemia. Maksimaalse õppekvaliteedi tagamiseks allkirjastati 2005. aasta augustis ühinemisleping Tartu Ülikooliga. Sellest ajast saadik on kõrgkooli ametlik nimetus Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia. (Akadeemia ajalugu 2018)

2017. aastal täitis TÜ VKA asutamisest 65 aastat ja 25 aastat kultuurialase kõrghariduse andmisest Eestis. Seda tähistati 20. mail 2017 suurejoonelise vilistlaspäevaga, mille raames esietendus Ugala teatris pidulik kontsert- lavastus „Südamerütm“. Eesmärgiks oli vilistlastele meenutada ja kogu Eesti rahvale tutvustada abstraktses vormis orgaaniliselt läbipõimitud etüüdide kaudu TÜ VKA õppimisvõimalusi ja fiktsiooni tulevikust. Põhirõhk oli kooli loomingulistel võimalustel näidates seda nii kultuuriruumis kui ka ajas. Lavastusega oli seotud ligi 90 akadeemia tudengit erinevatelt erialadelt (LISA 1), keda juhendasid akadeemia õppejõud. (Viljandi Kultuuriakadeemia toob publiku ette kontsert-lavastuse „Südamerütm“ 2018)

Kontsert- lavastuse prognoositav kestus oli 65 minutit. Koos video sissejuhatustega kestis lavastus 70 minutit. Lavastuse jooksul toimusid videoülekanded erinevatest akadeemia hoonetest. Narratiivi löid Eesti kirjandusel põhinevad tüvitekstid, mis kannavad TÜ VKA väärtusi ja omakultuuri tunnetust ning suhestuvad tänapäevaga. (LISA 2)

Lisaks on pressiteates öelnud lavastaja Peep Maasik: „Selleks, et näitleja saaks õhtul laval särada ja vastu võtta publiku tänu, näevad paljud inimesed mitmeid kuid vaeva. Soovime

esile tuua tehnilisi töötajaid, nii valgustajaid, butafoore, koreograafe jt.“ (ERR, toim Valner Valme, 2018)

Antud projekti sain kaasatud tänu kursusekaaslase Mailiis Lauri tehtud kunstnikutöö tegemise ettepanekule. Olin algselt kahtleval seisukohal, sest pelgasin ürituse suurust ja kaasnevat vastutust. Mind ajendas projektis kaasa lööma lavastajaga kattuvad siirad uskumused kultuuriakadeemias õppivatest hämmastavatest, aktiivsetest ja kunsti nimel õhina-põhina põhiselt tegutsevatest noortest. Lisaks, teadmine akadeemia kui ka enese potentsiaalid, mis tugineb TÜ VKA visuaaltehnoloogia erialal omandatud teadmiste antud ürituse edukaks läbiviimiseks ja kogu Eestile näitamiseks.

1.1 Tehniline teostus

Kontsert- lavastus leidis aset värskelt renoveeritud Ugala teatri suures saalis. Algselt oli plaan kasutada teatri kogu uuendatud tehnoloogilist parki- lavaseadmed (pöördlava, tõstukid, stanged), valguspark, helisüsteem, videosüsteem. Nii turvanõuete kui tehnilise teostuse keerukuse tõttu ei kasutatud pöördlava ja tõstukeid. Kogu ülejäänud tehnilisest poolest võeti maksimum.

Samuti oli algselt plaanis teha teatrimajast otselülitused erinevatesse akadeemia õppehoonetesse. Erinevatel tehnilistel kui ka korralduslikel põhjustel jäi see ära. Olukord lahendati lavastuslikult. Enne kontsert- lavastust filmiti vajalikud videoklipid valmis ja pandi kindlal ajal lavastuses käima ning õhtujuhid etendasid olukorra vastavalt, et tegu oleks näiliselt otselülitusega.

Arvestama pidi, et Eesti Televisiooni teeb üritusest ülekande. Tööprotsessis jäi see üleüldise korralduse juures tahaplaanile, kuid mõjutas aja planeerimist tööprotsessi ajal ja pärast sündmuse toimumist oli vajalik kohene videosalvestuse monteerimine. Antud ala eest vastutas videorežii juht Tauno Uibo ja lavastaja Peep Maasik. Lavastuskunstniku tööd mõjutas see niivõrd, et oli vajalik videoklippide salvestuse kostüümi ja grimmi organiseerimine.

1.2 Lavastuse stsenaarium

Kontsert- lavastusel „Südamerütm“ puudus pikalt stsenaarium. Olemas oli üleüldine ideeline struktuur. Lavakujunduse töö teostamiseks toimus kunstniku- lavastaja vaheline kokkusaamine, mille tulemusena valmis kunstniku stsenaarium (LISA 3) ideede kirjeldusega. Hiljem lisandus poolik etenduse üksikasjalik kavand (LISA 2). Mõlemad dokumendid olid esietenduse ajaks aegunud. Lavastuse sisuline tervikpilt oli kuni lõpuni lavastaja peas, mida ta edastas protsessi jooksul suusõnaliselt nii näitlejatele kui kogu tehnilisele meeskonnale. Sellest tingituna toimus kuni esietenduseni sisulisi ja tegevuse muutusi.

2. LAVASTUSKUNSTNIK

Antud peatükis tutvustan A Phaidon Theatre Manuali „*Stage Design and Properties*“, Robert Klingelhoeferi „*The Craft and Art of Scenic Design*“ põhjal lavastuskunstniku tööd ja toon Eesti Lavastuskunstnike Liidu Hea Tava kokkuleppes välja paragrahv 6 punkti 6.5, sest puutusin tööprotsessis antud korraldusega kokku. Kuna töö teostamise käigus polnud teadlik, et tegemist on minu lõputööga võrdlen peatükis 4. Tööprotsess manuaalides esitatud lavastuskunstniku tööd reaalse protsessiga kontsert- lavastuse „Südamerütm“ tegemisel. Kuna lisaks lavastuskunstniku tööle olin ka välja mõeldud kujunduse osaline teostaja, tutvustan alapeatükis 2.1 „Butafoor“ erialast tööd.

Klingelhoefer on välja toonud, et sõna kunst on justkui müsteerium. Käsitöö aga sisaldab eesmärgi saavutamiseks defineeritavaid eesmärke ja praktilisi tegevusi. Iga kunstiline tegevus sisaldab tegelikkuses mitmeid käsitöölisi oskuseid. Lavastuskunst on igas mõttes käelistel oskustel baseeruv loominguline distsipliin. Kunstnikul peavad olema suurepärase teadmised arhitektuurist, maalist, kompositsioonist, stilistikast, korraldamisest, psühholoogiast, tehnoloogiast, visuaalsetest efektidest, tähendusloomest ja materjalidest. Vaatamata nendele ei ole kunstnik teostaja. Seetõttu peab kõige tipuks kroonima teadmisi hea meeskonnatöö oskus ja oskuslik mõtete edasi andmise oskus. (Klingelhoefer 2017)

A Phaidon Theatre Manual "*Stage Design and Properties*" kirjeldab, et lavakujunduse tegemise iseloom ja maht sõltub suuresti teatripoolsetest kokkulepetest ja sündmuse eelarvest. Lavastuskunstniku töökohustustest ja funktsioonist saab aimu vastates küsimusele:

1. Miks on vaja lavastuskunstnikku?

Kunstnikku on vaja lavastuse visuaalse terviklikkuse jaoks. (A Phaidon Theatre Manual 2001, lk 7) Lisaks terviklikkusele on kunstniku loodud kujunduse eesmärk toetada ja laiendada etenduse sisu, ehk lavakujunduse kohustus on teenida lavastust, millele see on

loodud, lahendades sealjuures efektiivselt ja loominguliselt produktsiooni ja kasutatava ruumiga seotuid probleeme. Seetõttu on iga uus töö erisugune ja kordumatu, kus lavastuskunstnik presenteerib kaasaegsele publikule oma visuaalse nägemuse näidendist. (Klingelhoef 2017, lk4)

A Phaidon Theatre Manual „*Stage Design and Properties*“ kohaselt on hea lavakujunduse tegemisel loojale abiks kolm küsimust:

1. Kas see aitab karakterit laval?

Dekoratsioon ei tohi mitte mingil juhul häirida sisu etendava inimese tööd. Ükski tegelane ei peaks võistleva visuaalse efektiga. Lavastuskunstniku ülesandeks on siduda tegevuse toetamiseks tegelane ja kujundus. Töö on ebaõnnestunud, kui ta ei sulandu lavakujundusega ühtseks tervikuks.

2. Kas see loob ja lisab atmosfääri, meeleolu ja stiili?

Lavakujunduse stiili loomiseks tuleb lähtuda näidendi faktilisest ja psühholoogilisest informatsioonist, mida see sisaldab. Hea lavakujundus aitab koheselt kaasa karakteri iseloomustamisele. Ajaloolised elemendid informeerivad publikut tegevuskoha ja aja osas. Värvid ja kujundid loovad meeleolu, kasutatav tekstuur sotsiaalse miljöö. Üleüldine pildi keel suhestub etenduse žanriga- komöödilise, traagilise, romantilise.

3. Kas kavatsused on realiseerunud?

On mitmeid põhjuseid, miks algsed ideed ei teostu- raha, aja, vahendite, planeerimise oskuse puudus, jmt. Iga kujundaja, mitte ainult amatöörid, puutub kokku eelpool nimetatud piirangutega. Kõik ette tulevad probleemid on võimalik lahendada hea planeerimise ja paindlikkusega. Hea lavastuskunstnik oskab hinnata oma ressursse ja töötab vastavalt nendele. Ressurssi puudus on kurnav, kuid loomingulise lähenemise puhul on võimalik ka väheste vahenditega saavutada suurepärase tulemus. (A Phaidon Theatre Manual 2001, lk 8)

Eesti Lavakunstnike Liit on sõlminud Eesti Etenduskunstide Liiduga Hea Tava kokkuleppe, kus paragrahv 6. Kunstniku kohustused toob esile punkti 6.5:

Kunstnik arvestab lavastuses osalevate teiste autorite objektiivselt põhjendatud ettepanekutega, millised on tehtud eesmärgiga saavutada parim tulemus Lavastuse kui

terviku suhtes. Kui autoritel tekib lavastusprotsessi käigus erimeelsusi, siis lõpliku otsuse teeb Lavastuse lavastaja. (ELKL. Hea Tava Kokkulepe 2018)

Lavastuskunstnike Liidu esinaise Inga Varese sõnul on igas Eesti teatris loodud sisekorra dokument, kus on välja toodud, mida peavad lavastaja ja kunstnik kavandite vastuvõtul esitlema. (Vares 2018) Iga kord enne uue lavastuse töö tegemist toimub olenemata teatrist ja selle vahel sõlmitud kokkuleppest kavandite vastuvõtmine, kus lavastaja ja kunstnik tutvustavad tehnilisele meeskonnale oma ideid ning visioone lavaobjektidest. Lavastuskunstniku teadmised, oskused ja töökohustused kuuluvad peamiselt koolis omandatud teadmiste hulka. (Vares 2018)

Phaidon Theatre Manual kirjeldab sarnaselt minu arusaamisele, et lavastuskunstniku töökohustuste hulka kuulub lisaks heale meeskonnatööle:

- lavastaja koostöö tulemina valminud makett
- eelarve planeerimisel osalemine
- lavastuskorraldusliku informatsiooni edastamine
- tööjoonised tehnilisele meeskonnale dekoratsioonidest ja rekvisiitidest
- materjalide, värvitoonide valimine
- töökodade tööprotsessi jälgimine, juhendamine, tagasisidestamine
- tehnilistes proovides osalemine
- kostüümiproovides osalemine
- näitlejate proovides osalemine
- muudatustest teada andmine

Ideaalis on lavastaja ja kunstniku vaheline koostöö ühtne ja sujuv, et loomingulisi ideid ning ettepanekuid saaks pärssimatult vahetada. See nõuab vastastikust usaldust ja meelekindlust. Tihtilugu võivad lavastajad kunstnikku kasutada ka kui tavalist tehnikut, kelle kaudu enda ideid realiseerida. Selle vältimiseks on tarvilik täielik koostöö, mille tähtsateks osadeks on kuulamisoskus, kaasarääkimise oskus, interpreteerimisoskus ja julgus avaldada arvamust. (A Phaidon Theatre Manual 2001, lk 15)

2.1 Butafoor

Teostasin „Südamerütm“ lavastusprotsessis kunstniku rolli. Kuna olen erialalt dekoraator-butafoor ja osaliselt ka teostasin oma ideid, tutvustan lühidalt, kes on butafoor.

Kasutaksin Inglismaa tööportaalist leitud iseloomustust butafoori ametile, kus on öeldud, et butafooril peab olema täpne silm detailide märkamiseks. Väga hea uurimistöö tegemise oskus, lai silmaring erinevatest tehtud töödest ja suurepärane suhtlemisoskus, mis hõlmab endas informatsiooni kogumist, selle kiiret töötlemist ja oskuslikult edasi andmist, sest võib juhtuda, et lavastaja ja kunstnikuga kokkupuude võib kesta ainult viis minutit. (ALL ABOUT CAREER 2017) Martin Esslin, tuntuma teatritegijate poolse väljendusvahendite süstematiseeritud märkide uurimuse avaldaja, rõhutab teatrikunsti mõtestamises praktikute osale. Ta väidab, et teatritehnikud mõtlevad semiootiliselt. (Jänes 2007) Mõtestamine on vajalik eelkõige seetõttu, et teatrilooime ei jääks ainult intuiitivseks ja kogemuslikuks. Tähtis on olla teadlik, kuidas millenigi jõutakse.

Tundsin kogu lavastusprotsessi käigus, et kaks distsipliini on oma lähenemisviisilt sarnased ja omandatav eriala on andnud piisavalt oskusi, et lavastuskunstniku rolliga hakkama saada. Butafoori peamine suhe lavastusprotsessis on kunstniku visiooni järgi rekvisiitide ja dekoratsiooni valmistamine. Sealjuures on oluline kaasarääkimise oskus, et välja pakkuda lavastusprotsessi huve silmas pidavaid teostamist puudutavaid ideid ja lahendusi.

3. „SÜDAMERÜTM“ KUNSTNIKU VISIOON

Umberto Eco järgi on mudellugeja isik, kellele autor teadlikult oma raamatu kirjutab. Iga tekst eeldab oma lugejat ja see on asendamatu tingimus tähenduse mõistmisel. (Carlson, lk 158) Ta jagab tekstid suletuks ja avatuks. Suletud teksti eesmärgiks on suuremal või vähemal määral empiiriliste lugejate seas esile kutsuda kindlaid reaktsioone. Tekst on seda avatum, mida vähem kindlaid suuniseid antakse oodatavateks reaktsioonideks. (Carlson, lk 159) Kontsert- lavastuses domineeris suletud teksti põhimõte, sest oli suunatud kooli vilistlastele kui kogukonnale, kes jagab sarnaseid väärtushinnanguid. Samas ka piisavalt avatud, et seda saaksid tõlgendada ka kooliga mitte seotud inimesed.

Kujunduse loomisel pidin arvestama lavastuse tehniliselt keerulise ülesehitusega. Samuti suure hulga inimeste kasutamise, hoogsa sisu tempo ning teemade erinevusega. Seetõttu oli minu jaoks oluline säilitada kujunduses minimalistlik joon. Kujundusidee leidmiseks lasin ennast täiesti vabaks erinevatest tingimustest ja piirangutest ning lasin mõttel rännata. Lähtusin paljuski enda isiklikust kogemusest tudengina ja visioonist TÜ VKA-st. Minu jaoks on TÜ VKA kui üks suur pusle, mille terviklikkus seisneb kõikide olemasolevate erialade koostoimel. See mõte jäi minu kujutelmas kogu kujunduse loomist raamima.

Kodulehte sirvides jäi silma ja kummitama kultuuriakadeemia sümbol - madarapunane stiliseeritud triskele ehk kolmjalg. Tegemist on õnne, päikese ja aja kulgemise sümboliga. Madarapunane on rahvuslikus käsitöös tihti kasutatav värv. Uskumuste kohaselt on sellel kaitseomadused. (TÜ VKA 2018)

TÜ VKA pidulik logo. Foto: TÜ VKA

Pusle ja triskele kõnetasid mind kujunduse loomisprotsessis niivõrd, et tekkis kinnisidee neid elemente ühendada ja kasutada. Minu jaoks oli oluline, et tegu ei oleks otsese sümboliga. Pusle idee andis tõuke tükeldada sümbol täpselt nii paljudeks tükkideks kui on kontsertlavastuses tutvustatavaid erialasid- 17. Lisaks, soovisin lavastuse jooksul pusle visuaalselt kokku panna viisil, et kogu tegevus toetab dekoratsiooniga toimuvat. Kujutasin ette, et lavastuse lõpus, Grande Finale ajaks projitseeritakse muutmata kujul TÜ VKA sümbol.

Esialgse visiooni kohaselt soovisin kasutada lavakarbis palju erinevaid kooliga seotud värve, mis on kõikidele vilistlastele ja praegustele tudengitele iseenesestmõistetavaks muutunud. Näiteks, sinine fuajee peamajas, Vilma maja punased tellised, peamaja soe kollane fuajee, jne. Loomeperioodi jooksul ei suutnud vaimusilmas kuidagi neid värve terviklikult ühendada. Lavakujundust ette kujutades nägin kõige paremini sobivat valget värvi. Tõenäoliselt oli see suuresti mõjutatud teadmistest, et lavastuses kasutatakse palju videot.

Minu kindel nägemus oli, et võimaluse korral väldiks lavakarbis tavalist neljakandilist raamitud projektsiooni ekraani. Valge lava oli ideeliselt lõuend valgus- ja videokunstnikele, kes saaksid igakülgselt rakendada oma loovust ja ideid lava värvimisel ja videopildi edastamisel.

Kostüümikujunduses oli algne idee kasutada võimalikult palju kooliga seotud värve. Pärast lavakujunduse idee leidmist jäi see ära. Minu jaoks oli algusest peale oluline väljendada visuaalselt erialalist väljanägemise erinevust. Seadsin eesmärgiks ühendada teatraalsus ja ametlikkus kuna tegemist oli juubeli kontsert-aktusega. Lisaks oli oluline arvestada näitlejate, muusikute ja tantsijate liikumisega. Täpsem ettekujutus tekkis pärast lavakujunduse idee loomist. Kostüümide näol eristasin õhtujuhte, erialade etüüdide osatäitvaid näitlejaid, laval musitseerivaid muusikuid ja tantsuliste etteastete tantsijaid. Erikostüümid tulid rahvusliku ehituse, rahvusliku metalli, rütmimuusikute ja valguskunstniku eriala tutvustamise etüüdidele, kus domineeris visuaalne tegevus.

Näitlejad etendasid lavastuses erinevate erialade tudengeid. Tähtis oli arvestada, et mõningates etüüdides toimub hoogne liikumine. Soovisin säilitada läbi lavastuse teatud ühtsuse. Otsustasin, et nende riietus laval on monokroomne. Ülemine osa valge ja alumine must. Videoülekannetes otsustasin riietuses rõhutada, erialalisele visuaalsele erinevusele. Näiteks rahvusliku käsitöö tudengite puhul kasutasime käsitsi valmistatud detaile nagu vöö või õlakott. Koolimuusikute puhul kasutasin võimalust eraldi välja tuua akadeemia tudengite poolt armastatud villaste sokkide kandmise.

Erikostüümideks olid rahvusliku ehituse ja metallitöö eriala etüüdide riietused. Mõlema eriala puhul soovisin esile tuua nende erialade ürgsust ja lahendada nende erialade tutvustamine visuaalse tegevusliku efektiga. Mäletan, et esimesel tudengiaastal olin vaimustatud, et koolipildis on nende kahe eriala tudengid ka visuaalselt eristatavad pikemate juuste või habemega- karvased. Tegin lavastajale ettepaneku, et seda kelmikat detaili võiks kasutada. Lisaks ürgsusele oli minu jaoks oluline näidata neid nende tööriietuses. Rahvusliku ehituse eriala etüüdides soovisin kasutada karvaseid valge värviga kaetud kehade mehi, kellel peas heli summutamiseks kõrvaklapid ja seljas töötunked. Rahvusliku metalli eriala etüüdis kujutasin ette valgete kehade mehi valgetes bokserites seljas ainult nahast põll.

Tantsijate väljanägemise inspiratsiooniks oli juhuslikult bändi Die Antwoordi „Ugly Boy“ laulu video, kus tantsivad üleni valged tegelased lohvakates dressipluusides, millele on punasega peale joonistatud. Kõige enam

Tantsijate kostüümi inspiratsiooni pilt. Foto: Die Antwoord “Ugly Boy”

paelus mind idee lohvakatest dressipluusidest. Lähtusin minimalistlikust joonest ja loobusin kooli värvide kasutamisest. Kui näitlejad olid nii öelda monokroomsed, siis tantsijad kujutasin ette hallides toonides. Vaimusilmas olid tantsijad valgete kehamaalingute, üle tuhara ulatuvates lohvakates hallides dressipluusides ja retuusides ning paljajalu. Idee oli edasi anda visuaalset pilti tantsijatest nende igapäevases olekus, arvestades, et neil oleks mugav tantsida. Ideeliselt olid tantsijad liikuvad objektid.

Teades, et muusikud on terve aja peamiselt paigal ja laval, leidsin, et nende lavariietus võiks piirduda pastelsete toonidega. Tüdrukutel soovisin näha pidulikke kleite ja poistel triiksärke. Nende roll oli esitleda sündmuse pidulikkust.

Rekvisiitide puhul seadsin eesmärgiks teatributafooria võimendamise ja üleüldise pildikeelega suhestumise. Ajendatuna hoogsast sisust, rohkest tegevusest leidsin, et terviklikkuse tarvis võiksid kõik rekvisiidid olla monokroomsed, sest värvi lisamine oleks

liigne infomüra. Täpsemad rekvisiidid- rahvusliku ehituse palgid, rahvusliku metallitöö alasipakud ja haamrid, triskele rinnaärgid- selgusid protsessi käigus.

Grimmi osas tuli arvestada asjaoluga, et kogu tegevust salvestatakse televisiooni tarbeks. Muusikute ja näitlejate puhul oli visioon rõhutada näo kontuure, sest muidu muudab lavavalgus näod lamedaks, nii öelda sööb ära. Tantsijate näod ja käed soovisin katta geomeetriliste kandiliste mustritega, mis sarnaneks triskele stiliseeritud tükkidega. Rahvusliku ehituse ja metallitöö eriala etüüdides soovisin kasutada keha kui visuaalset objekti laval, mistõttu kujutasin ette, et antud etüüdides osalevate näitlejate kehad on valge värviga üle võõbatud.

13.1 Meeskond

Kontsert- lavastus oli suuremahuline töö. Seetõttu oli hierarhiline meeskonnajaotus, mis koosnes tuumikgrupist ja iga ala eest vastutavatest väiksematest meeskondadest. (LISA 1) Tuumikgrupi pani kokku lavastaja ja idee autor Peep Maasik, sel hetkel teatrikunsti eriala II kursuse tudeng, 2016 aasta detsembri kuuks. Iga vastutusala juht pidi oma tiimi kokku panema 2017. aasta märtsi kuuks.

Kogu lavastusprotsessi käigus olid minu mentoriteks Ugala teatri butafoor, TÜ VKA Etenduskunstide osakonna Visuaaltehnoloogia programmijuht ja kursusejuhendaja Eve Komissarov; vabakutseline butafoor, TÜ VKA lavastusala spetsialist ja Lavatehnika aine õppejõud Eero Ehala ja sel hetkel Ugala teatri majakunstnik, Insenerigraafika õppejõud ning praktilise töö juhendaja Ott Kangur. Transpordi ja materjalide ostmise küsimustest abistas TÜ VKA haldustalituse juht Ain Nuija.

Oma meeskonna kokkupanemisel soovisin rakendada erinevate erialade inimesi. Missuguste oskustega inimesi täpsemalt tarvis oli selgus protsessi käigus. Näiteks, pärast lavastajaga tehtud koosolekut oli selge, et vajan kindlasti butafoore. Otsisin vabatahtlikke nii enda kui ka noorema kursuse seast. Peamiselt oli mul nende abi vaja rekvisiitide ja triskele tükkide tegemisel ning lava ülesehitamisel. Minu meeskonda kuulusid vanema kursuse butafoor Merilin Sillastu, noorema kursuse butafoorid Liis Säde ja Doris Toom..

Laval esinevaid inimesi oli palju. 10 *dreamband* liiget, 8 tantsijat, 14 näitlejat, 15 muusikut. Seetõttu olin kindel, et vajan abi kostüümialal. Minu kutsele vastasid Marit Külv, Helve All, Anneli Oru ja Merle Ilm. Marit Külvist kujunes protsessi käigus kostüümiala juht.

Tööprotsessi jooksul jõudsin arusaamale, et vajan enda kõrvale lavastuskorraldajat. Viimased kaks nädalat enne kontsert-aktust olin ületöötanud ja kurnatud. Tänu sellele hakkasid erinevad ülesanded kuhjuma. Tänu juhuslikule vestlusele noorema kursuse lavastuskorralduse tudengi Elise Holteriga sai temast viimaste nädalatel kunstniku assistent.

4. TÖÖPROTSESS

Kontsert- lavastusega sain seotuks tänu kursusekaaslase Mailiis Lauri tehtud ettepanekule, keda lavastaja algselt kunstniku rolli soovis. Aktiivse õppetöö ja lisaprojektide kõrvalt ei jätkunud tal füüsilist aega, et asjaga tegeleda. Pelgasin töö vastu võtmist algselt seetõttu, et mul puudus varasem suuremahulise lavastuse kunstnikutöö ja kaasneva vastutuse kogemus. Vaatamata sellele soovisin oma ellu antud kogemust, mistõttu tutvusin lavastajaga, tema ideega ja uurisin, missugune tulevane töö välja näeks. Antud hetkel ei olnud teadlik, et sellest saab minu lõputöö.

Tööprotsess algas 2016. aasta detsembrikuus. Lavastaja andis koheselt teada, et jätab mulle kui kunstnikule suure loomevabaduse lavakujunduse loomisel. Tema peamiseks sooviks oli, et kogu lavastus oleks terviklik, ühtne ja näitaks kooli võimekust. Suusõnaliselt edastatud algsed plaanid olid suurejoonelised, üllad ja ambitsioonikad, mis hõlmasid endas positiivset määsu ja ajendasid mind projektis kaasa lööma. Seda toetasid lavastajaga kattuvad siirad uskumused kultuuriakadeemias õppivatest hämmastavatest, aktiivsetest ja kunsti nimel õhina-põhina põhiselt tegutsevatest noortest. Lisaks, teadmine akadeemia kui ka enese potentsiaalid, mis tugineb TÜ VKA visuaaltehnoloogia erialal omandatud teadmistele ürituse edukaks läbiviimiseks ja kogu Eestile näitamiseks.

Kuni märtsini oli kogu tegevus pigem passiivne sisaldades tuumikgrupiga kohtumisi, suusõnalisi ideede vahetamisi ja mõttelist ettevalmistust. Terve töö teostamise aja pelgasin lõpunädalate kiirust. Seetõttu proovisin enda vastutusalaga võimalikult varakult alustada. Planeerisin oskuslikult nii enda kui oma meeskonnale töö teostamise aega. Proovisin võimalikult hästi tagada õigeaegsete materjalide, ruumide ja töövahendite olemasolu.

Esialgne nägemus töökohustustest piirdus stsenaariumiga töötamise, lavakujunduse välja mõtlemise, maketi tegemise, rekvisiitide, dekoratsioonide tööjooniste ja kavandite tegemise

ning riietuse organiseerimisega nii otseülekannetes kui ka laval. Valguspiltide ja videokujunduse tegemise pärast ei muretsenud, sest olin teadlik, et meeskonnas on need alad kaetud. Küll aga andsin omapoolsetest visioonidest teada, millega arvestati. Sel hetkel ei osanud täpsemalt arvata, missugused ülesanded lisaks eelnimetatutele kunstniku tööga antud projekti juures kaasnevad. Olin avatud meelega ja ootasin järgnevaid tuumikgrupiga kohtumisi, ootuses saada selgemat pilti tööde mahust ja ülesannetest.

Esimeselt kohtumiselt sain lisaks eelpool nimetatud ülesannetele teada, et piduliku sündmuse puhul jäi kunstniku vastutada lisaks lavastuse kujundamisele veel lippudele asukoha leidmine, kõnepuldi, väikese saali ja publikuruumi dekoreerimine pidupäevale kohaseks. Eelarve kohtumiste tulemusena pidin arvestama, et kogu kujundus, kostüüm ja rekvisiidid oleksid nii palju kui võimalik kas taaskasutatavad, laenatud või olemasolevatest materjalidest tehtud.

Lavastuskunstniku tööprotsessi murranguliseks punktiks oli 4. märtsil 2017 toimunud kohtumine lavastajaga, mille tulemiks oli kunstniku stsenaarium. Alates sellest hetkest algas minu meeskonnal ja endal aktiivne loome- ja korraldusperiood, mille tempo muutus üha hoogsamaks, mida lähemale esietenduse kuupäev liikus. Viimased ettevalmistavad nädalad olid väga tormilised, pingelised ja mahukad.

Tagant järgi kokku võttes kuulusid kunstniku töökohustuste hulka:

- kõnepuldi ja publikuruumide dekoreerimine sarnaseks lavakujundusega
- kujunduse eelarve koostamine
- lavaruumi terviklik kujundamine
- erinevates akadeemia hoonetes tehtavate videoülekannete teatrilavaga ühtseks sidumine
- kostüümide välja mõtlemine ja organiseerimine nii tegelastele laval kui videoülekannetes
- materjalide otsimine ja ostmine
- lavakardinate leidmine
- eelnevale kahele transpordi leidmine nii enne kui pärast lavastuse toimumist
- lavastuse ja publikuruumi dekoratsioonide ning rekvisiitide väljamõtlemine, teostamine ja juhendamine
- lava üles- ja maha ehitamine

- näitlejate, tantsijate ja muusikute grimeerimine nii lava- kui telepildiks
- suhtlemine kogu meeskonnaga.

Lisaks, haarasin kinni lavastaja avatusele erinevate erialade tutvustamise ideede välja pakkumisest. Esitasin lavastajale enda poolt visuaalseid tegevuslike ideid, mida võiks lavastuses rakendada. Tundsin, et teostades kogu tööd professionaalses teatrimajas, tuleks kasutada erinevaid viise mõtete edastamiseks. Julguse ettepanekute tegemiseks andis mulle Taavet Janseni ja Ele Viskuse loeng Visuaalne teater. Teadmised, oskused ja kogemused, mis sellest loengust sain väljendusid otseselt minu ettepanekutes lavastajale.

Võrreldes Phaidon Theatre Manualis välja toodud lavastuskunstniku töökohustega, kattus reaalne tööprotsess 90% ulatuses. Puudulikuks jäi tehnilistes kui ka näitleja proovides osalemine, mis toimus ainult 14. mai proovipäeval Ugalas ja peaproovis. Kunstilise meeskonna siseselt oli kommunikatsioon ja meeskonnatöö väga heal tasemel. Lavastuse tuumikgrupiga tekkis protsessi käigus tahtlikke ja tahtmatuid infosulge.

Kuna olen erialalt dekoraator- butafoor, olin lisaks kunstniku tööle ka töö teostajate hulgas. Minu valmistada olid publikuruumi dekoratsioonid, lava-augu kõrval olevatel seintel asuvate ekraanide ja rahvusliku metallitöö eriala etüüdi haamrid. Oma meeskonna juhendamiseks katsetasin ja leidsin rekvisiitide ning dekoratsiooni valmistamiseks erinevaid tehnoloogiaid. Hoolitsesin tööruumide, -vahendite ja materjalide õigeaegse olemasolu eest nii ettevalmistusprotsessis töökodades kui üles- ja maha ehituse ajal. Lisaks, materjalide soetamisega seotud tegevused- hinnapäringud, arvete edastamised.

4.1 Probleemolukorrad

Antud peatükis jagan lavastuskunstniku vastutusalad alapeatükkideks. Analüüsin ja kirjeldan teemade kaupa tööprotsessi jooksul kaasnenud olulisemaid probleemolukordi ja lahendusi.

4.1.1 Lavakujundus

Eelarve

Esimeseks ülesandeks oli koostada eelarve. Olin lavastajalt saanud suusõnaliselt ainult idee tasandil olevaid plaane. Andsin produtsendile korduvalt teada, et mul puudub pädevus ja kujunduse jaoks vajalik info arvestavate summade kokku arvestamisel. Vaatamata sellele nõuti minult tungivalt summasid. Kogenematuselt tulenevalt kirjutasin utoopilise summaga eelarve. Ootasin produtsendilt mõistvat suhtumist ja õpetussõnu. Kahjuks jäid minu ootused vastamata.

Sellises olukorras võib meeskonda kaasatud liikmel olla keeruline leida motivatsiooni jätkamiseks, sest isegi korduvale pärimisele vaatamata, missuguses vääringus lavastuse kujundust on võimalik teostada, keelduti vastamast. Loovtehnilise inimese ja praktikuna tundsin, et see on ebaloogiline võimumängudel baseeruv situatsioon. Kuidas saab nõuda eelarvet, kui lavakujunduse loomise jaoks polnud stsenaariumi? Kuidas alustada loomingulist tegevust, kui pole teada, missugused võimalused on ja keeldutakse info andmisest?

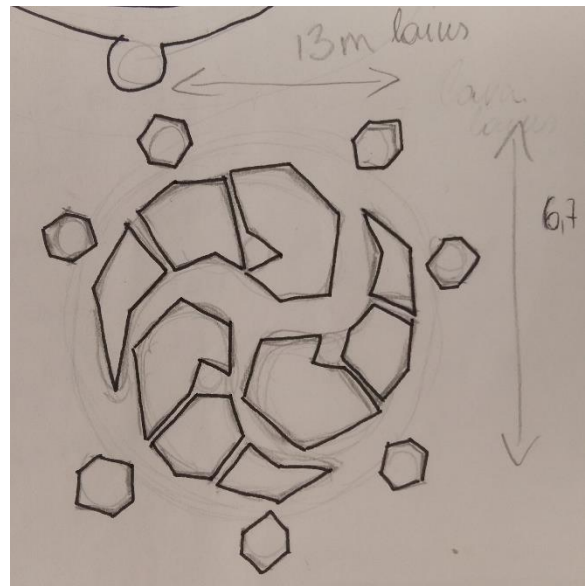
Tunnen, et minu jaoks ebaloogilisena näiv olukord oli isiklikult vajalik. See andis juhtnöörid edasiseks tegutsemiseks. Õppisin sellest, et pean ise erinevate raskuste korral pöörduma juhendaja ja mentorite poole. Võtma kuulda nende nõu ja vastavalt sellele tegema järeldusi ja otsuseid. Võtsin suuna, et erinevate probleemsituatsioonide korral olen orienteeritud lahendustele. Täpsema eelarve koostas pärast eraviisilist kohtumist lavastajaga. Teavitasin sellest ka produtsenti. Tagantjärei tarkusena võin öelda, et tegin vea nõustudes koostama eelarvet tingimustes, kus polnud teadlik, mis lavastusse tuleb.

Triskele

Kujunduse loomisel tundsin puudust stsenaariumist. Baasteksti saamiseks leppisin kokku eraviisilise kohtumise lavastajaga, kus esitasin lavastusega seotud kõikvõimalikke küsimusi, enda loomingut teostamiseks. Antud kohtumisest saadud teadmiste põhjal lavakujunduse

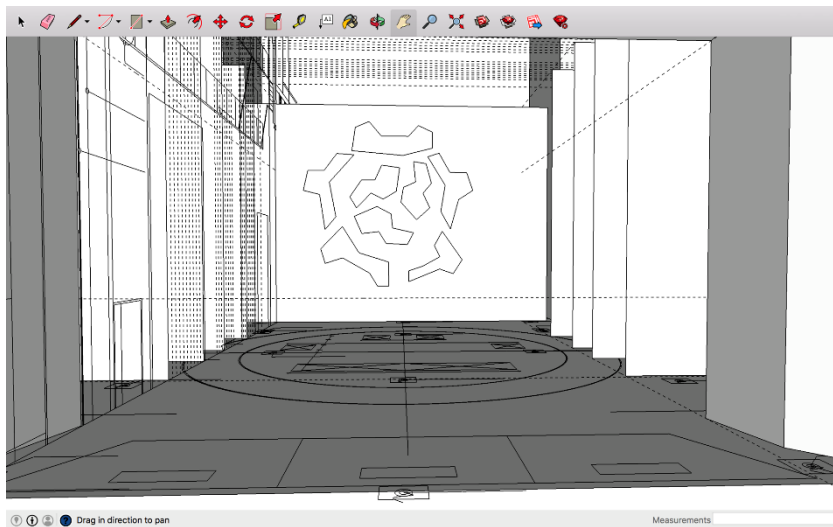
loomise tarvis sirvisin lisaks kooli kodulehte. Sain tegevuse jätkamiseks palju kasulikku infot, mida analüüsisin ja visualiseerisin. Lavakujunduse loomist alustasin visandamisest.

Keskseks ja ühendavaks objektiks sai varemalt peatükis 3. „Südamerütm“ kunstniku visioon kirjeldatud pusle ja triskele kasutamise idee kombinatsioon, mille tulemiks oli valges lavakarbis stangedel rippuv abstraktne geomeetriliselt stiliseeritud valge kaheksast tükist koosnev triskele, edaspidi triskele. Antud kujundini jõudmine oli minu jaoks õpetlik protsess.

Esimene version triskelest. Tantsivad krevetikesed. Foto: Kerli Kore

Olin väga rahul, et olin tekstiga töötades leidnud fookuse ja baasidee, millele oma lavakujundus üles ehitada. Joonestasin ja otsisin erinevaid lahendusi nii käsitsi Ugala teatri maketis meisterdades kui ka Sketch Up programmis olevas 3D Ugala maketis, mille andis mulle kasutada juhendaja Ott Kangur. Käsitsi tehes puutusin kokku ja mõistsin probleemi, et kui tükke on liialt palju, on neid keeruline stangedele riputada viisil, et iga eriala ajal uus tükk lavakarpi laskuks. Leidsin, et pean veelgi enam triskelet stiliseerima ja abstraktsemaks muutma. Seda oli kõige parem teha 3D versioonis, kus sain kiirelt joonistada originaal

Triskele Ugala 3D maketti paigutamine programmis SketchUp. Foto: Kerli Kore

triskele pildile abstraktseid tükke ja lisada need lavakarpi, et tekiks reaalne visuaalne pilt.

Kuna olin kujundi suhtes ebakindel, oli minu jaoks oluline igakülgne tagasiside nii juhendaja Ott Kanguri kui lavastusmeeskonna

teiste liikmete, peamiselt video- ja valguskunstniku arvamus, sest nimetatutest viimased kaks sõltusid oma loomingus minu loodud põhjast. Sain peegelduse, et minu loodud kujundid meenutasid tantsivaid krevetikesi. Antud tagasiside oli veidi šokeeriv. Kummalisel kombel tundsin end isegi veidi haavununa, sest olin veendumusel, et tegemist on geniaalse lahendusega. Küll aga ei suutnud pärast selle info saamist enam kujundit näha muud moodi kui tantsivate krevetikestena. Olin siiralt tänulik sellele otsekohele ja lõbusale tagasisidele, sest see pani mind algselt seitsmeteistkümnest tükist koosnenud kujundiga edasi töötama ja paremat lahendust leidma.

Stangedel rippuv triskele. Foto: TÜ VKA

Lisaks kiirele joonestamisele sain SketchUp programmis lavakujunduse loomisel kiirelt kätte vajalikud tööjoonised koos mõõtudega nii dekoratsiooni tegemiseks kui ülesehituseks, mille aeg oli piiratud. Seetõttu oli vajalik maksimaalne ettevalmistus ja tegevusplaani läbi mõtlemine. Riputusmõõtude ja vastavate stangede kasutamise paika panemine oli kasulik seetõttu, et renoveeritud Ugala teatris on automaatne stangede süsteem, kus saab millimeetri täpsusega dekoratsiooni paika panna.

Oma kogemusest tulenevalt soovitan lavakujunduse loomisel ühendada käelistel oskustel baseeruv maketi valmistamine kui ka tänapäeval levinud joonestamisprogrammide kasutamine. Peamiselt seetõttu, et minu loomeprotsessis toetas üks viis teist, mis andis kiirelt kujundajale selguse ja vajalikud tööjoonised.

Ülesehitus

Vaatamata tugevale eeltööle ilmes ülesehituse vahetuse lõpus probleem, mida ei osanud ette näha. Videomeeskonna saabumisel ilmnas, et varemalt 3D maketis paika pandud kujundi riputuskõrgused ei võimaldanud kõikidele tükkidele projektori asukoha tõttu projitseerida. Seetõttu oli tarvis kõik triskele tükid alla poole lasta ja vahetada ka kasutatavaid stangesid. Kogu triskele liikus lavakarbis sügavamale. Sellest tulenevalt pidi arvestama ja katsetama kui madalale on võimalik tükke lasta, et poodiumitel asuvad muusikud ei jääks ette videoprojektsiooni teostamisele. Ajaliselt sõitsime järgmise meeskonna ettevalmistustesse sisse, kuid tagantjäreli oli see õnnelik kokkusattumus ja kahe vastutusala meeskonna efektiivne olukorra lahendamine. Õppisin sellest, et kui luua lavakujundus, mille toimimine sõltub suuresti videoprojektsioonist, tuleb teha juba eeltöö tegemise ajal tihedalt koostööd. Eriti sel alal, et missugused on kasutatava ruumi võimalused ja piiratud idee teostamisel. Samuti, et tehnilised lavaproovid on oluline osa lavastuse õnnestumisest.

Materjali valik

Triskele idee realiseerimise tarvis oli vaja leida, missugusest materjalist seda teha. Kuna puudusid endal piisavad kogemused konsulteerisin lisaks juhendajale, koolipoolsetele mentoritele ka Ugala teatri tolleaegse lavastusala juhataja Teet Ehalaga. Saadud tagasiside ja enda tehtud järelduste põhjal kasutasin dekoratsiooni tegemiseks 1 cm paksust *Re-Board* ehk eesti keeles kärgpapp. Tutvusin antud materjaliga esimest korda ja usaldas juhendaja ja mentorite kogemusi. Oluline on nii erialaliselt kui ka kunstniku rollis mõista, et ei pea kõike teadma, vaid tasub pöörduda oma ala spetsialistide või kolleegide poole, kellel rohkem kogemusi ja neist õppida.

Materjali tellimiseks tegin vajalikud kulu arvutused ja edastasin produtsendile nõusoleku saamiseks. Minu jaoks oli üllatav, et kogu lavakujunduse materjali tellimine, laenutamine, kohale toimetamine ja tagastamine oli minu organiseerida. Eeldasin, et antud alaga tegeleb kas produtsent või produtsendi- assistent.

Kinnitused

Erialaliselt oli minu jaoks kõige õpetlikum triskele tükkidele kinnituste välja mõtlemine. Minu suurim hirm oli tükkide alla kukkumine halva kinnituse tõttu. Kinnitussüsteemi aitas välja mõelda juhendaja Ott Kangur, kellega testisime Vilma butafooride töökojas erinevaid versioone. Lahenduseks leidsime, et igale tükile lisatakse sentimeetri laiusest

montaažilindist tehtud 2 aasa. Antud lahendus tuli odavam, sest valmiskujul aasad on kallid. Need kinnitati külje pealt 16cm pikkuse puidu kruviga, mis on enne PVA liimi sisse kastetud. Puidukruvi on piisavalt laia keermega ja PVA liimi sisse kastes tekib kärje sarnases pabermaterjalis parem kinnitumine. Katsetuste tulemusel leidsime, et mida pikem kruvi, seda raskemini see välja tuleb. Pika kruvi sisestamine nõudis aga täpset kätt. Riputamiseks valisime sünteetilisest materjalist 3 mm laiuse libeda valge nööri. 3 mm nöör oli piisavalt

Ekraanide kinnitused. Foto: Kerli Kore

peenike, et muutus valges lavakarpis nii öelda nähtamatuks. Sünteetiline seetõttu, et naturaalsed nöörid ei olnud esteetilise väljanägemisega ja nii vastupidavad. Samasugune kinnitus tuli ka lava- augu kõrval olevatel seintel asuvatele ekraanidele.

Valge lavakarp

Oma ettekujutuses nägin, et „Südamerütm“ kontsert- lavastusel on üleni valge lavakarp koos põrandaga. Plaan oli ambitsioonikas, kuid keerukas, sest algselt oli soov kasutada pöördlava ja tõstukeid näitlejate ja muusikute lavale toomiseks. Vaatamata sellele pingutas valge lavapõranda nimel lisaks minule ka produtsent ja lavastaja. Otsisime erinevaid lahendusi, materjale ja arvamusi. Kaasasime arutellu ka varemalt töös nimetatud mentorid ja juhendaja. Arutelude käigus leidsime ühiselt, et valge põrand on liialt kulukas ja ebapraktiline ettevõtmine ning loobusime sellest.

Teine suurem väljakutse valge lavakarbiga oli leida lavakardinad: 12 meetri pikkused ja 3 meetrit laiad aksid ning 3 meetri laiused sofitid. Valge horisont oli Ugala teatril olemas. Eelarvest tingituna tuli keskenduda esialgu laenamisele kui ise tegemisele. Otsingud olid vaevarikkad, sest vajalikus suuruses valgeid akse Eestis ei leidu. Samuti puudus praktiline vajadus ühekordse ürituse tarvis uued aksid õmmelda. Teatrimaastikul tegevate tuttavate kaudu jõudsin Margit Roosaareni, kellel ettevõtte Kujunduskuur. Tal oli laenutamiseks olemas elevandiluu valged 8 meetrit pikad ja 1,5 meetrit laiad aksid ja kaks sofitit. Kuna suurused ei sobinud toimusid otsingud edasi. Juhuse ja tutvuste kaudu õnnestus viimasel

hetkel laenata sobilikema mõõtudega valged aksid Endla teatrist. Kohale jõudes selgus, et need olid tegelikult helesinised.

Ülesehitusel pidime Endla teatri akside ja Ugala teatri horisondi värvitooni erinevuse tõttu nende kasutamisest loobuma. Olime fakti ees, et peame kasutama lühemaid ja kitsamaid akse

Valge lavakarp musta värvi põranda ja avatud "laega" Foto: TÜ VKA

kui ideaalis ette nähtud. Lahendasime olukorra Ugala teatri lavameistrite ettepaneku järgi lisada igale stangele kõrvuti kaks 1,5 meetri laiust aksi, mille tulemusel olid need 3 meetri laiused. Katsetasime ka kitsate sofitite kasutamist, kuid visuaalselt oli see pigem häiriv nüanss, mistõttu loobusin sofitite kasutamisest. Lavakarbi lae avatuks jätmise otsustamisse kaasasin lavastaja ja valguskunstniku. Leidsime ühiselt, et see sobitus sisuliselt kokku lavastuses tutvustava valguskunstniku erialaga, mille etüüdis suunati fookus valguspargile ja seda juhtivale kunstnikule, Mari-Riin Villemsoole.

Õppisin sellest, et kunstniku loome sõltub suuresti ja peab olema paindlik kogu lavastusliku tegevuse, ruumi võimaluste, eelarve ja üleüldistest reeglite, nagu näiteks ohutusreeglite tõttu. Lisaks sain teada iseenda kohta, et pingelises olukorras suudan säilitada rahu, kuid mulle on oluline ja vajan lõpliku otsuse langetamiseks nende meeskonnaliikmete arvamust, keda muutus peaks puudutama.

Projektsiooni ekraanid

Lavakujundajana soovisin vältida neljakandilise raamitud projektsiooni ekraani kasutamist. Tundsin, et loodud lavakujundus loob piisavalt võimalusi, et videokujundus lavakarbi siseselt realiseerida. Videotiimiga konsulteerides selgus, et informatiivse teksti projitseerimisel on parem neljakandiline ekraan. Lavastaja Peep Maasik käis välja idee, et lavaaugu kõrval olevatel seintel oleks kaks ekraani, kuhu saaks projitseerida kirjeldava info laval toimuva etüüdi kohta. Mõtte välja pakkumine tuli eelteadmistest, et varemalt on Ugala sarnast teostust kasutatud. Tegemist oli ülesandega, mis ei kuulunud otseselt kellegi vastutusalasse. Videomeeskond ei tundnud, et see oleks nende organiseerida. Samuti ei tundud, et peaksin antud asjaga tegelema.

Kuna keegi konkreetselt asjaga ei tegelenud ja olin paaril korral asja vastu huvi üles näidanud, kandus vastutus ja lahenduse teostus sujuvalt kunstniku töökohustuste hulka. Kuna mul puudusid teadmised ekraani suurustest, mis oleks tarvilikud ja mida oleks võimalik lava-augu külgedel olevatele seintele riputada, kaasasin lahenduse otsimisele ka videokunstniku Carmen Seljamaa ja konsulteerisin Ugala teatri lavastusala ja lavatehnilise juhiga. Uurisime laenutamiseks olemasolevate ekraanide suurusi nii akadeemiast, Ugala teatrist kui RGB Baltic OÜ-st. Sain algselt kinnituse, et vajalikul viisil seintele riputamine on võimalik. Seda suurem oli minu üllatus kui toimus Ugala teatri meeskonna ja lavastusmeeskonna vaheline kohtumine, kus räägiti üle erinevad sündmusega seotud vajadused. Selgus, et sealsed töötajad polnud varasemalt antud kinnitamisega tegelenud ja keeldusid kategooriliselt töö teostamisest ja lubamisest. Sel hetkel tundsin, kuidas kogu lavastuse meeskonna toetus kadus. Andsin omapoolsed põhjendused, miks antud teema päevakorras oli ja kellelt sain loa vastava lahendusega arvestada. Selgus, et tegemist oli Ugala teatri meeskonna omavahelise infosuluga. Mõne aja möödudes esialgne lavameistrite reaktsioon vaibus ning suutsin pidada edukad läbirääkimised, tingimusel, et ekraanid on kerged ja ei lõhu värskelt renoveeritud teatrimaja seinu. Vajalikus suuruses kahte ühesugust ekraani kahjuks ei leidunud. Juhuslikult tekkis idee kasutada dekoratsiooni tegemise materjali. Kuna tellimus oli teostatud ja kärgpapp kohal, tuli teha loominguline ümber arvestus, et saaksin vajalikes mõõtudes (270x152 cm) ekraanid välja lõigata.

Tundsin enda suhtes ebaõiglust, kuid lavastuse huve silmas pidades lükkasin oma emotsioonid tagaplaanile ja olin orienteeritud lahenduse leidmisele. Võin enda üle uhke olla,

et leidsin kiirelt kõigi huve silmas pidava lahenduse. Samuti, et arendasin ennast läbirääkimis oskusega ja suutsin enda eest seista. Kogu olukord kasvatas mind inimesena.

4.1.2 Kostüüm

Näitlejad, tantsijad, muusikud ja tuumikgrupp laval. Foto: TÜ VKA

Kontsert- lavastus oli oma korralduslikult pigem projekt, mistõttu kostüümikujunduse nimetan riietuse organiseerimiseks. Peamiselt tuli lähtuda laenamise printsiibist. Oli ka kostüümidetaile, mis oli vajalik osta. Üleüldiselt oli ostmine, otsimine, leidmine ja laenamine väga suuremahuline töö, sest organiseerida tuli 3 õhtujuhi, 25 muusiku, 8 tantsija ja 14 näitleja riietus nii laval kui videoülekannetes.

Etenduses kaasategevate inimeste riietus sai organiseeritud tänu Marit Külvi koostöö ja organiseerimisoskusele. Meie koostöö nägi välja nii, et mina tutvustasin talle, mis on minu visioon kostüümide osas ja tema koordineeris jätkuvat tööd ülejäänud vabatahtlike seas rahvusliku käsitöö osakonnast. Vajadusel otsiti, osteti ja laenutati vajalikud esemed.

Õhtujuhid

Õhtujuhtide riietus oli pikalt lahtine. Tundsin, et nad võiksid eristuda muust massist, kuid mitte kanda tavapäraselt pintsakut, vaid olla kuidagi viisi kooliga visuaalselt seotud. Suurepärase idee käis välja kostüümiala juht Marit Külv, et õhtujuhid kannaks OmaMood tarbeks valminud kampsuneid. Oma Mood on täielikult TÜ VKA rahvusliku käsitöö tudengite korraldatud moe etendus, kus esitletakse rahvusliku tekstiili eriala lõputöödest koosnevaid kollektsioone. (Omamood 2018)

Õhtujuhid Silver Kaljula ja Tanel Ting. Foto: TÜ VKA

Rahvusliku ehituse ja metallitöö eriala kostüümid

Suur soov oli kasutada rahvusliku ehituse ja metallitöö eriala etüüdides karvaseid valge värviga kaetud mehi. Kui algselt tundus, et osatäitjate ja riietuse leidmine ei ole probleem, siis reaalsus kujunes vastupidiseks. Nii kirjalikele kui suusõnaliselt edastatud palvetele ei vastatud ootuspäraselt. Seetõttu kasutati lavastuses antud rollides siiski näitlejaid. Sellest tingituna jäi etenduse ajal puudu füüsilisest ajast kehade värviga katmiseks ja puhastamiseks, sest näitlejatudengid pidid koheselt jätkama laval uutes rollides. Samuti jäi kostüümide otsimine viimasele minutile, sest teada ei olnud, mis suuruses töötunkesid tarvis läheb.

Tantsijad

Tantsija Leanika Mändma. Foto: TÜ VKA

Tantsijate kostüümi idee oli pikalt paigas, kuid vajalike dressipluuside leidmine osutus väga keeruliseks. 8 tantsijale dressipluusi ostmine ainult ühekordseks ürituseks oli piiratud eelarvega. Kuna uhiuute esemete maksumus oli poes minimaalselt 25€ väärtuses, pöördusime teise-ringi kaupluste poole. Arvasin, et taoliste esemete leidmine ei tohiks olla probleemiks. Tegelikkus kujunes aga vastupidiseks. Alles viimastel nädalatel, kui kunstniku tiimiga oli liitunud Elise Holter, pakkus ta välja, et äkki on Ugala teatri kostüümilaos olemas sarnaseid esemeid, mida laenata. Leidsime linased pikad pluusid. Kutsusime tantsijad kostüümiproovi, et näha pluuside sobivust. Mõnel pluusil oli tarvilik varruka lühemaks traageldamine.

Olin kuni paari viimase nädalani esialgses plaanis kinni ega tahtnud sellest loobuda. Ühelt seetõttu, et ei tahtnud tantsijaid muus kostüümis ette kujutada ja teisalt seetõttu, et tantsijate poolne vastukaja antud ideele oli rohkem kui positiivne. Tagantjärele oleks võinud kiiremini mõelda plaan B-le, sest kogu otsingute peale läks väga palju tulemuseta energiat. Samuti poleks pidanud kinni haarama tantsijate pooldavatest arvamustest ja sellest enda jaoks looma muutumatu tingimuse. Lõpuks käiku läinud lahendus oli visuaalselt isegi terviklikum ja sisu toetavam kui algne idee.

Tantsijad. Foto: TÜ VKA

4.1.3 Rekvisiidid

Soovisin, et kõik rekvisiidid oleks ühtsed üldise pildikeelega ja rõhutaks väljanägemiselt teatributafooriat selles mõistes, et tegemist oleks reaalseid esemeid matkiva maalitehniliselt vormi ja tekstuuri esile toovalt maalitud. Seetõttu ei piisanud ainult valge värvi kasutamisest. Vormi ja tekstuuri andmiseks valisin musta värvi, kokkuvõttes monokroomsed. Vajalik oli teostada rahvusliku ehituse etüüdis kasutatavad palgid ja rahvusliku metallitöö haamid ja alasid. Hiljem lisandusid triskele rinnamärgid, mis jäid üleni valgeks.

Rahvusliku ehituse palgid

Rahvusliku ehituse eriala rekvisiidid tekitasid lavastajaga loomingulise vastuseisu. Olin andnud märku, et mingil moel võiks etüüdis kasutada saepuru, sest see on antud ala iseloomulik produkt. Lavastaja visiooni järgi oleks etendajad lavalaudadele viljakorvidest

Elar Vahter rahvusliku ehituse etüüdis. Foto: TÜ VKA

puistanud saepuru eesmärgiga anda edasi sõnum ehitamisest. Ei olnud sellega päri ja arvasin, et vaatajad ei tõlgenda tegevust ootuspäraselt. Tekkis algselt ületamatuna näiv lahkeli. Lõpuks sõlmisime kokkuleppe, et arendame saepuru kasutamise mõtet edasi. Tegin lavastajale ettepaneku, et ta küsiks tagasisidet oma välja pakutud mõttele kasutada viljakorve lavastusprotsessis mitte osalevatelt inimestelt ja teeks nende põhjal järelduse.

Samal ajal tegelesin ise paar nädalat lahenduse otsimisega. Visualiseerisin oma peas antud eriala ja sellega seotud tööriistu, vahendeid ja saepuru. Kahjuks ei oska öelda, kuidas ja mis käivitas idee sünni, kuid pakkusin välja, et võiks kasutada butafoorseid palke, millest liikumise ajal pudeneb saepuru. Lavastaja ei võtnud mõtet kohe omaks, kuid lubas sellele mõelda. Mõne aja pärast sain positiivse vastuse.

Koostöös Merilin
Sillastuga leidsime
lahenduse. Palkide
sisuks tulid kangatorud,
mis ühelt küljelt oli lahti
lõigatud. Ava peale
klambripüstoliga
kinnitatud raabitsvõrk,
mis toimiks kui sõelana,
et saepuru ühtlaselt
maha langeks, sest

Pooleli-olevad palgid. Foto: Kerli Kore

erinevate katsetamiste tulemusel selgus, et ilma selleta ei ole sujuvat pudenemist. Palkide mahu ja tekstuuri andis makroflex. See tuli katta kanga, PVA ja värviga.

Minu jaoks oli rahvusliku ehituse eriala palkide lahenduseni jõudmine parim näide, kuidas näeb välja lavastaja ja kunstniku vaheline koostöö, mille tulem jõuab teostajani ja sealt omakorda lavani. Mõlemat osapoolt rahuldava tulemuse nimel ei saa kõigega nõustuda ning peab olema julgus arvamuse avaldamiseks. Samal ajal tuleb mõista ja anda aega ideede tekkimiseks, seadmiseks ja aktsepteerimiseks.

Rinnamärgid

Triskele rinnamärkide tegemise idee tuli samuti koostöös lavastajaga. Omaltpoolt pakkusin välja, et videoülekannetes sooviks tausta dekoreerida triskele sarnaste tükkidega, mis oleks ühendav detail lava üldise pildiga. Kuna lavastaja prognoosis näitlejate tunniplaani alusel, et salvestuse ajad tekivad suhteliselt kaootiliselt ja vähese etteteatamise ajaga, oli minu välja pakutud idee just kõige parem, sest puudus ajaline ressurss. Lavastaja pakkus välja triskele vähendatud suuruses tükkide rinnamärkidena kasutamise. Tegemist oli hea lahendusega, sest sel juhul said näitlejad iseseisvalt endale tükid kostüümi külge kinnitada ning polnud otseselt vajalik minu kohalolek. Lisaks leidsime ühiselt, et neid märke võiks kasutada ka lavastuse *Grande Finale* ajal, sümboliseerimaks kogu pusle tervikuks saamist ja etenduse lõppu. Olin väga rahul aja puudusest tulenenud probleemi lahenduse ja meeskonnatööga.

Minu jaoks kujunes väikeseks väljakutseks kahepoolse teibiga märgi nõelte leidmine. Sattusin Ugala teatri teenindusjuhi käes märkama täpselt sellist nõela nagu vaimusilmas ette kujutasin. Küsisin vajalikud kontaktid ja esitasin tellimuse. Pidin tõdema, et loominguliste lahenduste leidmisel on oluliseks osaks silmad-lahti-olek, juhuslikud momendid ja hea suhtlemisoskus.

4.1.4 Järeltööd

Kontsert- lavastuse tööprotsess ei lõppenud aplausiga. Vaja oli maha võtta kogu kujundus, lavakardinad, kokku pakkida poodiumid, kostüümid, rekvisiidid ja transportida need tagasi

akadeemia hoonetesse. Lisaks kohapealsele kokku pakkimisele ja koristamisele oli tarvis puhastada ja korrastada laenutatud kostüümid; organiseerida lavakardinate tagastamine nii Tallinnasse kui Pärnusse; edastada lavastusega seotud arved ja koristada kasutatud TÜ VKA tööruumid. Seega lõppes kogu lavastusprotsess tegelikkuses alles juunis.

Etenduskunstide osakonna visuaaltehnoloogia erialal antakse lisaks erialalistele teadmistele edasi ka väga hea meeskonna töö oskus ja orienteeritus. Lisaks arusaam, et aplausi kättesaamine ei ole ürituse lõpp, vaid sellele järgneb kiire asjade kokku pakkimine ja koristamine. Kõige enam tundsin seda kontsert- lavastuse lõppedes, kus lavakujunduse mahavõtmisel ja lava koristamisel olid lisaks Ugala teatri lavameistritele abis ainult kunstniku tiimis olevad inimesed ja teised visuaaltehnoloogid, kes projektiga kaasatud. Kostüümide, välja laenatud tööriistade ja rekvisiitide tagasisaamine oli keerukas protsess, kuid oli ka neid, kes hoolitsesid selle eest, et laenatud esemed kunstniku tiimi valdustesse tagasi jõuaks. Isiklikult muutis asjade tagaajamine mind nõutuks ja tundsin vähest frustratsiooni. Eeldasin, et aplausi järel kõik lavastusega seotud inimesed on abiks. Tegin järelduse, et meeskonnatööle orienteeritus sõltub inimesest ja ka kasvatuslikult omandatud teadmistest kui sellele tähelepanu pööratakse. Lisaks õppisin, et inimesed ja nende arusaamad on erinevad ning olukorra paremaks muutmiseks oleks pidanud ise varemalt kokku pakkimise efektiivsemaks muutmisele mõtlema ja abi paluma.

4.1.5 Kommunikatsioon

Õpingute jooksul olen kogenud nii erinevates Eesti teatrites praktikatel viibides kui ka väiksemate kooliga seotud projektide puhul, et igakülgne koostöö ja varakult töödega pihta hakkamine on vajalik, et lõpus jääks aega üle katsetamiseks ning kõik tööga seotud osapooled teaksid enda aega planeerida ja vaimselt valmis olla tulevaks tööks. Minu jaoks oli seetõttu oluline võimalikult varakult teavitada nii valguskunstnikku, videokunstnikke kui ka oma meeskonda erinevatest ideedest, et nad teaksid, mis neid ees ootab. Lisaks andis see mulle infot ja teadmisi nende kogemustest ning võimekusest.

Tehniline proov

Valgus- ja videokunstnikule esialgset ideed presenteerides tuli arutelude käigus esile katsetamise vajadus. Esitasime oma ühise soovi ka produtsendile, kes broneeris 8-18. mai 2017 Koidu Seltsimaja suure saali, sest Ugalas polnud kolimise ja taasavamisega seotud toimingute kõrvalt võimalik seda teha. Stsenaariumi puudumine mõjutas kogu ülejäänud meeskondade töö hilinemist. Seetõttu jõudis broneeritud tehnilise proovi aeg kätte ajal, mil ei olnud võimalik midagi veel katsetada ja polnud ka enam aega sellega tegeleda. Aktiivse koolitöö ja kontsert- lavastuse korraldamise kõrvalt jäi tagaplaanile informeerida asjaoludest produtsenti ning kokkuvõttes jäi võimaldatud prooviruum kasutamata. Tegemist oli kahetsusväärse olukorraga peamiselt seetõttu, et tegelikkuses oleks olnud vajalik tehniline proov. Teisalt oli tegu raisatud ressursiga meist mitte sõltuvate asjaolude ja puuduliku kommunikatsiooni tõttu.

Tõenäoliselt kadus stsenaariumi vajalikkus ja olulisus ühekordse esitamise põhimõtte taha. Omamoodi andis see suure vabaduse vastavalt vajadusele kokkuleppeid muuta, kuid samas muutis pidev muutumine ning ümber otsustamine segadust tekitavaks. Seda eriti juhul kui oli tekkinud tahtmatu infosulg.

Videosalvestused

Eesti Televisioon tegi kogu üritusest ülekande. Tundsin kunstniku rollis olijana vastutust teostuse osas. Seetõttu oli minu jaoks oluline videoklippide salvestuse kostüümi ja grimmi organiseerimine. Salvestused ei olnud tööplaanides kajastatud ja toimusid jooksvalt vastavalt näitlejate ajalistele võimalustele. Ideaalis oleks soovinud kohal olla, kuid kuna endal toimus samal ajal aktiivne õppetöö, olin loengutega seondult hõivatud. Vaatamata, et salvestamistest andis lavastaja reeglina viimasel minutil teada, juhtisin tegevust kaudselt. Proovisin võimalikult palju oma vastutusala koordineerida ja leida vajalikud kostüümid ning meik.

Mida aeg lähemale esietendusele jõudis, seda kiiremaks kogu tegevus läks. Ajapuudusel ei suutnud detailselt erinevaid kujunduse dokumente uuendada. Keskendusin võimalikult palju ainult sellele, mis oli antud hetkel tähtis. Proovisin hoida kogu oma meeskonda kursis kõige uuemast infost.

Etenduse lavatagune korraldus

Minu jaoks oli oluline, et nii laval kui ka lava taga toimiks etendus kui kellavärk. Eelkõige seepärast, et õigel ajal ja õiges kohas oleksid olemas vajalikud rekvisiidid, kostüümid jmt. Süstemaatiline lähenemine rohkearvulise etenduse etendamisel välistab lavataguse kaose. See jaoks jagasin peaproovi ajal oma meeskonnas ära ülesanded. Samal ajal proovisin kogu info nii kiiresti kui võimalik üles kirjutada. Töö oli raskendatud seetõttu, et puudus arusaamine, et laval sujuva tegevuse tarvis peab lavatagune meeskond ka harjutama ning teadma, mis toimub.

Kuni esietenduseni olin teadlik, et näitleja tudeng Elar Vahter kujutab lavastaja eriala etüüdis Kalju Komissarovi ja kõnnib lava tagumises osas aeglaselt ühelt poolt teisele poole. Lavastaja ei teavitanud mind kui sel hetkel etenduse juhti, et esietendusel jääb liikumine ära. Minu jaoks oli see häiriv hetk ainult seetõttu, et minu meeskond, kes oli kogu lavastuse ajal lavatagune abi nii riietamisel kui rekvisiitide kätte andmisel, polnud muutustest teadlik. Seetõttu valitses etenduse ajal lava taga segadus. Tagantjärgi olin uhke oma meeskonna üle, kes suutis kiirelt, rahu säilitades ja efektiivselt tekkinud olukorras hakkama saada.

Samuti olin siiralt veendunud, et *Grande Finale* ajaks projitseeritakse stangedel rippuva dekoratsiooni peale akadeemia sümbol- madarapunane triskele. Alles peaproovis sain teada, et see nii ei ole. Olin pettunud ja ei suutnud antud muutusi põhjendada. Kirjaliku töö tegemisel sain teada, et lavastuse huve silmas pidades jääb lõplik otsus lavastajale. Kuigi mõlema situatsiooni puhul puudus Lavastuskunstnike Liidu Hea Tava Kokkuleppes ära märgitud erimeelsuse teadlikkus, mõistsin lõpuks miks antud muutus aset leidis. Vaatamata sellele arvan, et muutustest teada andmine on juba inimlikust seisukohast lugupidav.

Etenduse juht

Lavastuses etendas inspitsiendi rolli Karolin Jürise. Tegelikult polnud antud vastutusala kaetud, mistõttu ülesanded olid töö käigus jagunenud erinevate tuumikgrupi liikmete-produtsent, lavastaja, lavastaja-assistent, kunstnik- vahel. Isiklikult tundsin reaalsest etenduse juhust puudust. Paljud infosulud ja arusaamatused oleks jäänud olnud, kui oleks olnud konkreetset üks inimene, kellel on kõigest ja kõigest ülevaade. Või kui oleks esimestel kohtumistel konkreetset paika pandud, mis ülesanded kellegi vastutusalasse kuuluvad.

Lisaks tundsin suurt puudust oma meeskonnas lavastuskorraldajast. Juhusliku vestluse käigus noorema kursuse lavastuskorraldaja eriala Elise Holteriga leidsin oma probleemile

lahenduse. Tema energia, korraldamistahe ja abivalmidus hoidsid mind viimaste nädalate jooksul ärkvel ning vähendas tunduvalt töökoormust. Tagant järgi tarkusena oleks pidanud koheselt enda kõrvale assistendi võtma, sest organisatoorne pool võttis peamise tähelepanu, mistõttu tundsin, et loominguline pool jäi pigem teisejärguliseks.

5. MINA KUI LAVASTUSKUNSTNIK

Butafoorina on mul olemas käelised oskused, teadmised maalist, kompositsioonist, stilistikast, korraldamisest, psühholoogiast, tehnoloogiatest, visuaalsetest efektidest, tähendusloomest ja materjalidest. Visuaaltehnoloogia eriala tudengitele rõhutatakse lisaks neile teadmistele meeskonnatööle orienteeritusest aru saamist, mida praktiseeritakse erinevates kooli kui ka koolivälistes projektides kaasa lüües. Samuti toetab kogu lavastusprotsessi mõistmist Eesti tegevteatrites praktikatel osalemine.

Sellest tulenevalt julgesin kontsert- lavastuse „Südamerütm“ kunstnikutöö vastu võtta. Kogesin lavastusprotsessi erinevates etappides, kuidas erialane ettevalmistus toetab kogu tegevust. Töö teostamise ajal ei olnud teadlik, et tegemist on minu lõputööga, vaatamata sellele seadsin endale eesmärgid, et kogu lavastus oleks terviklik, ühtne ja näitaks kooli võimekust. Loominguliselt soovisin väljendada õppeperioodi jooksul tekkinud kujutlust ja arusaamist koolist ja tudengitest. Arvan, et täitsin oma eesmärgid ja õppisin kogu lavastusprotsessi jooksul väga palju. Kasvasin nii inimese, loovtehnikuna kui ka butafoorina. Õppisin ennast erinevate situatsioonide tulemusel paremini tundma.

Tagantjärele analüüsid oli minu jaoks isiklikult raske aktsepteerida lavastaja keeldumist tegeleda stsenaariumi ja lavastusega enne kui tema enda koolitööd on tehtud. See oli tudengi seisukohalt täiesti arusaadav, kuid tänu sellele hilines kogu ülejäänud meeskonnatöö. Lavastaja algselt passiivne olek ja lõpus pidev ajapuudus oli hiljem ka väga mitmete nii lihtsamate kui keerulisemate arusaamatuste ja impulsiivsete muutuste põhjuseks, mis mõjutas otseselt nii minu kui mu meeskonna tööd.

Tundsin, et olukord mõjutas mind eelkõige emotsionaalselt. Olen enese üle uhke, et ei heitunud, vaid mõtlesin välja, kuidas antud olukord lahendada viisil, et mul oleks vaatamata lavastaja ajapuudusele võimalik juba enda vastutusalaga tegeleda. Leppisin ise endaga kokku, et olen lahendustele orienteeritud ja pidasin sellest kinni. Rakendasin kogu

tööprotsessi jooksul taolist suhtumist iga probleemi ja takistuse puhul. Arvan, et taoline mõtteviis aitas mul kogu protsessiga edukalt toime tulla.

Lavastuse kunstniku tööga nõustudes arvasin, et peamiseks ülesandeks on loominguine protsess. Reaalsuses ületas selle üldine korraldamine ja tihe vajalik kommunikatsioon eri meeskonnaliikmete vahel. Pean oluliseks õppetunniks, et mõistsin omal nahal, mis on lavastuskorralduse eesmärk. Samuti, et nii suuremahulise töö juures on antud inimese olemasolu vajalik.

Võib öelda, et minu lavastusprotsessi ootused ei vastanud tegelikkusele tänu enda kogenematusale. Küll aga oli äärmiselt põnev näha, et ühe lavastuse väljaandmine on metafoorina justkui üks suur pusle, mille tervikpilt sõltub suuresti erinevate osade kokku sobitumisest.

Analüüsin enda loodud lavakujundust A Phaidon Theatre Manual-i lavakujunduse loomise kolmele abistavale küsimusele vastates:

1. Kas see aitab karakterit laval? (A Phaidon Theatre Manual 2001, lk 8)

Lavakujunduse dekoratsioon ei häirinud ühegi etendava inimese tööd. Puudus võistlemine lavaefektiga. Kuna pikalt puudus lavastuse stsenaarium, mistõttu oli puudulik teksti analüüsimine, lahendasin kujunduse peamiselt läbi visuaalsete lahenduste. Sidusin tegelased laval ühtseks tervikuks peamiselt organiseeritud riietusega. Olin rahul lavalise tervikliku pildikeelega.

2. Kas see loob ja lisab atmosfääri, meeleolu ja stiili? (A Phaidon Theatre Manual 2001, lk 8)

Lavakujunduse loomise eesmärgiks oli näidata nii kooli kui tudengite võimekust. Valge lavakarp on tehniliselt väljakutse nii lavastus-, valgus- kui ka videokunstnikule. Abstraktsed triskele vormid vihjasid tuleviku fiktsioonile ning dekoratsiooni lavastuse jooksul ühtseks vormumise sümboliseeris akadeemia osadest koosnevat tervikut. Üleüldine pildikeel väljendas sündmuse pidulikkust ja tudengite võimekust.

3. Kas kavatsused on realiseerunud? (A Phaidon Theatre Manual 2001, lk 8)

Kõik algsed ideed ei teostunud nii raha, aja, tehniliselt keeruka teostuse kui ka aja planeerimise puuduliku oskuse tõttu. Vaatamata sellele teostus minu arvates suurepärase tulemus.

Mulle meeldis lavakujundust välja mõelda. Vaatamata sellele naudin rohkem erialalist tegevust, mida võib võrrelda kelmikalt Leiutajateküla Lote isa Oskari tööga, sest iga lavastus nõuab uusi „leiutisi“ ja nende teostuse lahendusi. Samas leian, et lavastuskunstniku töö on oma olemuselt sarnane, sest tuleb teatud tingimustes leida parim lahendus. Antud kogemusele tuginedes pean tõdema ja eraldi välja tooma, et igasuguse teatrilane töö baseerub heal kommunikatsioonil ja koostöö tegemise oskusel.

Kõige enam heidutas mind kogu lavastusprotsessi jooksul korralduslik tegevus (näiteks, arvete edastamine, materjali transpordi organiseerimine, koosolekute planeerimine). Tõenäoliselt seetõttu, et ei osanud antud tegevusega tegelemist ette näha ja eeldasin, et see ala on kaetud produtsendi või produtsendi- assistendi poolt.

Õppisin igast situatsioonist väga palju, eriti just suhtluse tasandil. Tagantjärele keelduksin kohe ilma stsenaariumita eelarve ja kujunduse teostamisest. Teeksin ettepaneku kokku leppida iga meeskonnaliikme detailse vastutusala, et vältida infosulge ja möödarääkimisi. Kaasaksin oma meeskonda juba algfaasis lavastuskorraldaja, kes tegeleks üldiste korralduslike teemadega ning omaks kõigest ülevaadet.

KOKKUVÕTE

2017. aastal möödus Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia asutamisest 65. aastat ja 25. aastat kultuurialase kõrghariduse andmisest Eestis. Selle sündmuse jaoks korraldati 20. mail vilistlaspäev, mille kulminatsiooniks oli Ugala teatris etenduv kontsert- lavastus „Südamerütm“.

Kontsert- lavastuses tegid kaasa ja teostasid akadeemia erinevate erialade tudengid, keda juhendasid kooli õppejõud. Kokku oli projektiga seotud 90 erineva eriala tudengit. Lavastusprotsess kestis 2016. aasta detsembrist 2017. aasta juunini.

Teostasin „Südamerütm“ kunstniku töö.

Lavastuskunstnikuna seadsin endale eesmärgiks luua terviklik ja sisu toetav kujundus. Lisaks, väljendada sellega enda õppeperioodi jooksul tekkinud kujutlust ja aru saamist TÜ VKA-st ja selle tudengitest.

Kontsert- lavastuse „Südamerütm“ lavakujunduse keskseks ideeks oli pusle, mis minu jaoks väljendab kooli olemust- tervik koosneb paljudest väikestest osadest. Lavakujunduse peamiseks dekoratsiooniks lõin kooli sümbolist -madarapunane triskele- valgesse lavakarpi samas värvis abstraktse kaheksast geomeetrilisest valgest tükist koosneva pusle, mis lavastuse jooksul paika pandud rütmi alusel lavastangede alla laskmisel visuaalselt kokku sai. Lavakarp oli mõtteliselt lõuend valgus- ja videokunstnikule, kes värviga löid atmosfääri ja meeleolu.

Kontsert- lavastus andis väga õpetliku lavastusprotsessi ja meeskonnatöö kogemuse. Lisaks sain palju erinevaid teadmisi lavastuskunstniku töö, ühekordse projekti korraldamise, tehniliste lahenduste võimaluste, minu jaoks uute materjalide ja tehnoloogiate kohta.

KASUTATUD ALLIKAD

Stage Design and Properties. 2001. New York. Phaidon Press Limited

Klingelhoef, R. 2017. The Craft and Art of Scenic Design. New York. Routledge

Jänes, P. 2007. Täheenduse teke lavakujunduses. Tartu: Tartu Ülikool. [Magistritöö]. Tartu.

Carlson, M. Teatripublik ja etenduse lugemine. – Rmt. Valitud artikleid teatriuurimisest, Tartu, lk 158- 159

ALL ABOUT CAREERS. 2017. Inglismaa tööportaal. <https://www.allaboutcareers.com/careers/career-path/prop-set-design> (26.11.2017)

TÜ VKA. 2018. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia ajalugu. www.kultuur.ut.ee/et/akadeemia/ajalugu (04.05.2018)

TÜ VKA. 2018. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia toob publiku ette kontsert-lavastuse „Südamerütm“. <https://www.kultuur.ut.ee/et/uudised/viljandi-kultuuriakadeemia-toob-publiku-ette-kontsert-lavastuse-sudamerutm> (04.05.2018)

TÜ VKA. 2018. Omamood. <https://www.kultuur.ut.ee/et/omamood> (19.05.2018)

Valme, V. 2017. Viljandi Kultuuriakadeemia juubeldab südame rütmis. <https://kultuur.err.ee/596592/video-viljandi-kultuuriakadeemia-juubeldab-sudamerutmis> (21.05.2018)

Vares, I. 2018. Suuline teade autorile. Viljandi, 11. mai

Eesti Lavastuskunstnike Liit. 2018. Hea Tava Kokkulepe. (18.05.2018)

TÜ VKA. 2018. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia Videoladu.
<http://videoladu.kultuur.edu.ee/> (21.05.2018)

LISAD

LISA 1

KONTSERT-LAVASTUS „SÜDAMERÜTM“

„Vabadus tähendab võimet öelda „jah“, kui on vaja,
öelda „ei“, kui on vaja,
ja vahel olla vait!“

OSHO

Idee autor, lavastaja: **PEEP MAASIK** (teatrikunsti eriala II kursus)

Koreograaf: **KATRIN KUBBER** (tantsukunsti eriala III kursus)

Kunstnik: **KERLI KORE** (visuaaltehnoloogia eriala III kursus)

Valguskunstnik: **MARI-RIIN VILLEMSOO** (visuaaltehnoloogia eriala III kursus)

Visuaalkunstnikud: **CARMEN SELJAMAA, KÄRT PETSER** (mõlemad visuaaltehnoloogia eriala III kursus)

Muusikalised kujundajad: **JUDITH PARTS** (muusika eriala III kursus), **RAUNO VAHER** (muusika eriala I kursus)

Live-ülekanne juht, režissöör: **TAUNO UIBO** (videostudio juhataja, levimuusika eriala vilistlane)

Helirežii juht: **JANAR PAEGLIS** (helistuudio juhataja, levimuusika eriala vilistlane)

Lavastaja assistent: **KAROLIN JÜRISE** (teatrikunsti eriala II kursus)

Produtsendi assistent: **THEO KEHLMANN** (kultuurikorralduse eriala III kursus)

Produtsent: **HEILI LINDEPUU** (projektispetsialist, tantsukunsti eriala vilistlane)

Lavastuses on kasutatud Trad. Attack!´i, Veljo Tormise, Olav Ehala, Rock Hotelli, Juhan Maakeri, Pilvi Üllaste ja Friedebert Tuglase, Gustav Suitsu, Rabindranath Tagore ning Veljo Runneli loomingut.

Originaalteose „Loomine“ heliloojad on Judith Parts ja Rauno Vaher.

Kontsert-lavastuses osalevad

Konferansjeed: Tanel Ting (teatrikunsti eriala IV kursus) ja Silver Kaljula (teatrikunsti eriala vilistlane)

Tantsu-, teatrikunsti ja muusika erialade tudengid:

Egely Pruuli, Elise Laius, Katrin Kubber, Kirte Jõesaar, Laura Mander, Leanika Mändma, Stella Kruusamägi, Ursula Rummel

Elar Vahter, Elena Koit, Grete Konksi, Hans Kristian Õis, Henessi Schmidt, Karolin Jürise, Kristjan Poom, Loviise Kapper, Maarja Tammemägi, Mari Anton, Mathias-Einari Leedo, Silva Pijon, Stefan Hein

Jaan-Eerik Aardam, Karl-Heinrich Arro, Kelly Kibar, Kelly Vask, Kristiina Ristmäe, Maris Pihlap, Martin Vill, Peeter Priks, Tanel Sakrits, Villem Rootalu, Johannes Ahun, Judith Parts, Kenn-Eerik Kannike, Kristiina Päss, Kärt Männa, Mari Meentalo, Rauno Vaher, Helli-Tiiu Särg, Merili Murde, Henri Lohk, Marieta Mõttus-Asson, Bibi Perlov, Merilin Seer, Kersti Aun, Ave Saarva, Mariah Theresa Turbel

Külalised: Herbert Rekor, Are Tints

Helitehnoloogia ja teatrikunsti visuaaltehnoloogia tudengid:

Valgustehnikud: Elerin Tammel, Kristo Kuusik, Mari-Riin Villemsoo, Sander Aleks Paavo

Videotehnikud: Ave Palm, Jari Matsi, Henrik Mütt, Johanna Mägin, Kristi Kirsimäe, Kristo Kuusik, Mailiis Laur, Maria Elisaveta Roosalu, Rommi Ruttas, TÜ VKA töötajad Maritta Anton, Tauno Uibo ja külalisena Oliver Matkur

Helitehnoloogid: Anton Stvolov, Erik Mikussaar, Hele-Liis Päike, Jarkko Voolaid, Johannes Ahun, Judith Parts, Kenn-Eerik Kannike, Kert Laur, Margus Traumann, Mark Markus, Martin Roose, Otto-Georg Kirsi, Rainer-Robert Suun, Rasmus Maasen, Rauno Avel, Riho Luhter, Roland Mällo, Uku Moldau

Kujundajad: Doris Toom, Elise Holter, Liis Säde, Mirjam Kalamees, Merilin Sillastu

Abilised: Birgit Sitska, Marit Külv, Merle Ilm, Helve Alla, Anneli Oru

Aitäh: Harlet Orasmaa, Tiiu Männiste, Ott Kangur, Eero Ehala, Mati Tubli, Veljo Runnel ja
naturesoundscapes.eu, Teater Ugala, Teater Endla, Eesti Kultuurkapital, Tartu Ülikool,
Tallinna Tantsuteater, TeMuFi, Jasm, Kadarbiku mahlad, Devin vesi, Balsnack, DTL

Tartu Ülikooli
Viljandi kultuuriakadeemia
65. aastapäevale pühendatud
kontsert-lavastus
20. mail 2017 Ugala teatris

Autor/lavastaja/dramaturg: Peep Maasik

Kunstnik: Kerli Kore

Muusikaline kujundaja: Rauno Vaher

Muusikajuht: Peedu Kass

Koreograaf: Katrin Kubber

Valguskunstnik: Mari-Riin Villemsoo

Visuaalkunstnik: Carmen Seljamaa

Visuaalkunstnik: Kärt Petser

Tehnikajuht: Harlet Orasmaa

Live-ülekannete juht: Tauno Uibo

Helitehnoloogide juht: Janar Paeglis

Produtsendi assistent: Theo Kehlmann

Lavastaja assistent: Karolin Jürise

Produtsent: Heili Lindepuu

TÜ VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA (TÜ VKA)

TÜ VKA-l täitub 65 aastat kultuuri valdkondi õpetava kooli asutamisest, sellest viimased 25 aastat on tegutsetud kõrgkoolina. Aja jooksul on „märsilohistajate-sussisahistajate“ kuvandist kasvatud kvaliteetset omakultuurseid terviklahendusi pakkuvaks kompetentsikeskuseks. Kool, kus läbi erialade ja õppeainete põimuvad pärimus ja tänapäev, rahvuslikkus ja rahvusvahelisus, teadus- ja kunstiloome, teooria ja praktika. Just tänu viimasele on TÜ VKA-st välja kasvanud professionaalid hinnatud tegijad kultuurimaastikul, mis on iga aastaga järjest rohkem kultuuriakadeemia nägu. Olgu selleks teatrikunst (Juhan Ulfsakist ja Aarne Sorost Adeele Sepani), tantsukunst (Jüri Naelast ja Renate Keerdist Raho Aadlani), kultuurharidus (Hillar Seinast ja Kristiina Alliksaarest Merli Antsmaani), pärimusmuusika (Ando Kivibergist kogu noorema põlvkonna muusikuteni, teiste seas ansamblid Trad! Attack ja Curly Strings) või teised erialad. Lõpetajad kujundavad kultuuri- ja haridusmaastikku erinevatel tasanditel (teatrijuhtidest ja ministeeriumi ametnikest muusikafestivalide korraldajateni ja kogukonnatöö kujundajateni).

Läbi märgiliste ja samas märkamatute võngetega antakse koolist kaasa omakultuuri tunnetus, väärtustades ja hinnates seeläbi ümbritsevat, hoides alles loovust ja identiteeti.

TÜ VKA põimib läbi nelja osakonna (etenduskunstide, muusika, kultuurhariduse, rahvuslik käsitöö/pärandtehnoloogia) kokku väga erinevate erialade ja oskustega tudengid, kes koos luues tekitavad peadpööritavaid projekte ja inspireerivad ning sütitavad vastastikku.

KONTSERT-LAVASTUSE KONTSEPTSIOON

Põhirõhk on kultuuriakadeemia loomingulistel võimalustel, näidates arengulist võimekust (kultuuri)ruumis ja ajas. Kasutame kõiki hetkel TÜ VKA-s olevaid erialasid ja lavastusprotsessi on kaasatud erinevate erialade tudengid, pidades seda aspekti oluliseks väärtuseks ja tugevuseks. Läbi õppejõududest juhendajate on tagatud kõrge kvaliteet ja professionaalsus.

Kontsert-lavastus kestab prognoositavalt 65 minutit. Lisaks laval toimuvale tehakse otseülekanded TÜ VKA kolme hoonesse (peamaja, muusikamaja, Vilma maja). Narratiivi aitab luua Eesti kirjandusel põhinevad tüvitekstid, mis kannavad edasi TÜ VKA väärtusi ja omakultuuri tunnetust, ent suhestub kaasaegse maailmaga.

Lisaks erinevatele visuaallahendustele (otseülekanded, graafika jm) on laval tegevused etenduskunstide (teatri ja tantsu) ja muusika (rütmi- ja pärimusmuusika) osakondade tudengitelt. Muusikaline kujundus hõlmab endast nii mitmekülgseid rütme, covereid vilistlaskollektiivide repertuaarist kui ka teisi stiile ja vorme.

Lavale luuakse ruumilisus mitmetasandiliste ja tavapäratumate pindadega, kuhu saab projitseerida videolahendusi. Kaasaegse esteetikaga koreograafia täiendab ning võimendab mitmetahulisust, mis lõpuks vormub enda eripalgelisuses üheks suureks ja ühtseks kunstiliseks tervikuks.

TEHNILINE TEOSTUS

Sündmus toimub värskelt remonditud Ugala teatri suures saalis. Ugala teatril on võimekus ja kompetents suursündmuste tehniliseks korraldamiseks (sel kevadel toimub rahvusvahelise teatripäeva gala Ugala ning sellest teeb ülekande ka ETV).

Kasutusele tuleb Ugala võimalusi arvestades nii pöördlava kui ka seal asuvad "näitlejatõstukid". Professionaalne valgustehnika suudab täita kõiki tänapäevaseid elementaarseid teatrivajadusi. Suurt saali teenindab ETC Gio 24uni valguspult. Laval on võimalik kasutada horisondi taga seinas asuvat stereo paari, külglaval asuvat *sidefilli*, statsionaarseid lavale suunatud monitore ning väga nõudlikke vajadusi rahuldavat *backline*'i. Lisaks *Main PA*'le on publikule suunatud *surround* ning laes asuvad neli eraldi kontrollitavat kõlarit. Suures saalis on statsionaarselt kasutatav Roland M5000 mikserpult. Heli on plaanis toota ürituse PA helist sõltumatult, koos mitmerealise salvestuse ja järeltöötlusega, et tagada maksimaalselt kontrollitud tulemus TÜ VKA helitehnoloogia tudengite ja õppejõudude poolt.

Kasutame 10 kaamerat, millest 7 on mehitatud ja 3 kaugjuhitavat robotkaamerat. Dünaamilise tulemuse saavutamiseks kasutatakse 2 kraanat, slaidereid ja 1 *steadicam*'i. Kõik operaatorid on TÜ VKA visuaaltehnoloogia tudengid ja vilistlased (va. *steadicam* operaator - Oliver Matkur). *Steadicami* peamiseks rolliks on otselülitused TÜ VKA hoonetest Ugala teatrisse, ülejäänud meeskond on Ugala teatris kohapeal.

Kogu ülekanne ja salvestus toimub põhimõttel, et kõik kaamerad salvestavad. Salvestuse ja ülekanne formaadiks on 1080i50, salvestuse koodek on AVC-Intra 100, või ProRes/DNxHD (robotkaamerad, millel kaamerasisene salvestus puudub ja PGM salvestus), et tagada võimalus režii parandusteks pärast ülekanne lõppu. Kaameratena kasutame TÜ VKA videostudio kaameraid: 3x Panasonic AG-HPX371, 1x Panasonic AG-HPX600 + Fujinon ZA12x4.5BERD (Jimmy Jib lite kraanakaameral), 1x Panasonic AG-HPX250 (Libec Swift Jib50 kaamerakraanal), 3x Panasonic AG-HE120K (robotkaamerad), Sony NEX-FS700EK, Sony PMW-F3 (*steadicam*).

Režiipuldina kasutatakse Panasonic AV-HS410 pulti. Kogu võttemeeskond on varustatud juhtmevaba intercom sidega (HME BS200 Base Station + 8x WH200 + lokaalsed kõrvaklapid).

Tehniliselt keeruka lavastuse prooviperioodi on sisse aeg visuaallahenduste katsetamiseks ja täiustamiseks.

LAVASTUSE STRUKTUUR

I osa

1. Ametlik algus (Ugala lava) – *see osa jääks vajadusel ERR-i programmist välja*

- 1.1 Eesti Vabariigi hümn
- 1.2 Loomiselugu
- 1.3 TÜ rektori kõne
- 1.4 TÜ VKA direktori kõne
- 1.5 Üliõpilashümn Gaudeamus

II osa

2. Proloog galale (Ugala lava)

2.1 Näitame visuaallahendusega Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia ajalugu. (5 minutit)

2.2 Üleminek otseülekandele siin samas Ugala toimuvale juubeligalale.

2.3 Otseülekandes näitame kõike lava taga toimuvat. Konkreetsetes järjekorras: videorežii, muusika, tegevuslik

liikumine, etenduse juht, koreograafia, grimm, jne, õhtujuhid. (8 minutit)

2.4 Galajuhtide Silver Kaljula ja Tanel Tingi tervitussõnad! (2 minutit)

3. Kultuurharidus osakond (7 minutit)

3.1 Huvijuht-loovtegevuse õpetaja (Otseülekanne)

Õppetöö väljub aina enam klassiruumist: õppekäigud, loengud, õpitoad, projektipäevad, programmid jne. Aina enam kasutatakse õppetöös seni pigem huvijuhi tööriistakohvris olnud aktiivõppe meetodeid ja vorme. Siiani on huvijuhil olud oluline roll koolielu ja õppetegevuste mitmekesisemaks muutmisel. Kas uuenev kool aga üldse vajabki huvijuhti - uuendusmeelsed, kaasaegse ettevalmistusega ja teadlikud õpetajad saavad ja suudavad ehk ise muuta koolielu põnevaks ilma kõrvalise abita. Kas huvijuhtide jalgealune on muutumas kuumaks ja tema seljataga ei ole kedagi, kes pakuks kindlust ja tuge ning peaks huvijuhti vajalikuks? Sellele mõeldes saigi õppepäeva teemaks „Huvijuhtide seljatagune ja jalgealune“ -

Huvijuht - milleks?

See küsimus võib eesti koolieluga kursis olevale inimesele tunduda retoorilisena. Teadagi - huvijuht korraldab igasuguste tunniväliste huviringide tööd, organiseerib ülekoolilisi üritusi, vahendab laste ja noorteorganisatsioonide tegevust. Nii on see sätestatud ka haridusministeeriumi kinnitatud huvijuhi ametijuhendis. Ometi tuleb tunnistada, et just see osa koolitööst on eesti koolis viimastel aastatel väga palju muutunud ning vajakajäämised siin võivad oluliselt mõjutada noorte kuritegevust, narkootikumide tarvitamist, koolist emalejäämist. Ei möödu vist päevagi, kui me televisiooni või kirjutava pressiga ei kuule nendest noorte seas viimasel ajal sedavõrd levinud nähtustest. Muidugi pole huvijuhi töö koolis mingi võluvits, mis kõik korda teeb, pealegi on enamikus koolides huvijuhid niikuinii tööl. Kuid küsigem,

kes töötavad huvijuhtidena?

Ammendavat vastust anda pole kahjuks võimalik, sellekohaseid uurimusi pole tehtud. Ja siiski on üht-teist üldistavat võimalik öelda, sest TÜ VKA on nüüd juba 12 aasta vältel korraldanud huvijuhtidele täiendusõpet. Kõigepealt - eriharidusega huvijuhte pole meil üldse (paar lendu on lõpetanud küll Tallinna Pedagoogilise Kooli, kuid põhikooli baasil antud haridus ei vasta kahjuks gümnaasiumide ootustele). TÜ VKA huvijuhtide esimene lend lõpetas 1998. Praegu töötavad huvijuhtidena valdavalt kas muu ala õpetajad või huvilised, kes ei pea paljaks väikese tasu eest seda tööd teha - eeskätt inimesed, kes tegelevad noortega mingi harrastuse baasil (teater, tants, muusika jne).

Enne iseseisvust tegi niisugust tööd koolis kas pioneeri- või komsomoliorganisatsioon ning seda juhtis klassivälise töö organisaator. Usun, et paljudes kohtades tegutsevad need inimesed veel praegugi. Huvijuht peaks reeglina (millest on kindlasti ka erandeid) olema noor inimene, sest vanemal inimesel on usaldusliku vahekorra loomine õpilastega märgatavalt raskem. Kuid küsigem edasi.

Milline on huvijuhi koht koolis?

Võib-olla kõige olulisem siin on asjaolu, et olles koolis nn mitteformaalse hariduse esindaja, tegeleb huvijuht noorele inimesele vabatahtliku valdkonnaga. Osavõttu huviringist, harrastustegevusest või noorteorganisatsioonist ei saa ega tohi kohustuslikuks muuta. Siis kaoks kohe sellise tegevuse mõte. Seega on huvijuht koolis (huvijuhti ei vaja üksnes koolid, vaid ka teiselaadilised institutsioonid, nagu laste- ja vanadekodud, vanglad jms) kahesuguses rollis: ühelt poolt on ta **just nagu õpetaja** (ikkagi vanem nõuandja, tegevuse juht), teisalt aga **hoopiski mitte õpetaja** (tal pole oma kindlat kohustuslikku õppeainet). See asjaolu loob soodsa pinnase selleks, et just nimelt huvijuht võib olla noortele isiksuse arengu seisukohalt märksa olulisem (ja ka lähedasem) inimene kui ükskõik milise aine õpetaja. Mis ei välista sugugi, et üks või teine aineõpetaja ei võiks olla aines andekatele noortele vägagi suure isiksusliku mõjuga. Põhimõtteline erinevus on siin aga see, et huvijuhi ülesanne ei ole mitte niivõrd ühel või teisel alal andekate noorte arendamine, kuivõrd igäihe eelduste- ja andekohase tegevuse korraldamine. Et kohustuslikud ained kasvatavad nii või teisiti rivaliteeti kaasõpilaste suhtes, peaks harrastustegevus vastukaaluks olema suunatud kõigi noorte loovuse arendamisele. Siit aga jõuame kolmanda olulise probleemi, **loovuse arendamiseni**.

Loovus pole sugugi seotud ainult kunstiliste tegevustega, kuigi just nende alusel on seda kõige otstarbekam teha. Loovus on universaalse olemusega omadus, mis ajendab inimest

igas olukorras otsima mittetraditsioonilisi lahendusi. Situatsioonid, mis stereotüüpse mõtlemise seisukohalt tunduvad lahendamatud, innustavad loova mõtlemisega inimest uusi lahendusi leidma.

Loovust läheb meil kõigil vaja igal pool, kunst ja teadustegevus pole aga ilma selleta mõeldavadki. Intuitsioon ja kujutlusvõime on loovusega küllaltki lähedastes suhetes. Loovust saab kindlasti arendada, eriti suur potentsiaal selleks on nooruses, mil kõike tahetakse teha teisiti, kui on varem tehtud. Selle võime arendamiseks on kõige otstarbekam kasutada igasuguseid kunstilisi tegevusi, kus osavõtjad peavad igal sammul võtma vastu uusi otsuseid (harrastusteater, musitseerimine, tants, visuaalse väljendusoskuse arendamine jms). Just seepärast ongi TÜ VKA huvijuhtide õppekavas just nimetatud tegevused ja nende juhendamine kesksel kohal. Iga kooli huvijuht peaks olema uute ja huvitavate tegemiste initsiaator, noorte huvide ja vajaduste kaitsja. (*Grete*)

3.2 Kultuurikorraldus (Ugala lava)

“Kuidas korraldada kultuuri?”

Kultuurikorralduse eesmärk on koolitada selge visiooni ja loomingulise juhtimisoskusega professionaalseid kultuuriorganisatsioonide juhte ja produtsente, Eesti loometööstust edendavaid rahvusvahelise haardega ettevõtjaid, pädevaid kaasaraajajaid kultuuripoliitika ja loomemajanduse valdkondades, kes mõistavad erinevate kultuurivaldkondade toimemehhanisme ning on võimelised töötama kogu kultuurisfääri laias spektris. Tegelikult on see, mida on kultuurikorralduses nimetatud põhieesmärgiks – ratsionaalsuse ja loovuse ühendamine – üks keerulisemaid asju üldse. Või vähemalt siis kui korraldajaks on loovisik. Sest korraldamine tähendab eelkõige siiski planeerimist ja ratsionaalsust, kuid kui olla samasugune loomingus, on tulemuseks igav ja matemaatiline muusika. Kultuuri korraldamise paradoks seisneb aga selles, et mõistmiseks peabki olema ise suuremal või vähemal määral loovisik või siis oma valdkonda väga hästi tundma. Vastasel juhul ei teki valdkonna tegijatega kontakti ja sünergiat.

Miks valisid TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias kultuurikorralduse eriala? Kuidas selleni jõudsid?

Kui lõpetasin Tartus Treffneri Gümnaasiumi, siis oli mul kujunenud üsna kindel veendumus, et võiksin minna edasi Kultuuriakadeemiasse. Hoolimata sellest, et koolis oli 12 aasta

jooksul olnud toredaid hetki, siis üldiselt oli koolisüsteemi osaks olemine paras loovuse nullimine. Kultuuriakadeemia keskkond tõmbas oma boheemluse ja väiksusega, teine variant oleks olnud astuda suurülikoolide konveierilindile. Tahtsin tegelikult minna jazzmuusikasse, aga sellest ei tulnud midagi välja ja mõtlesin et võiksin hoopis kultuurikorraldust õppida – see on ju ka selline ideede teostamise kunst, annab oskused ellu viia ja vahendeid leida ka pöörasematele ideedele. Ja selle kõrvalt plaanisin jätkata muusikaga tegelemist ja enda arendamist, milleks Viljandis on ju palju võimalusi. Orgunnivaimu olen pärinud isalt, kes on super-korraldaja ja võimeline kas või telefoni teel kõik vajaliku ära ajama ise sealjuures lillegi liigutamata. Sealjuures on tal elu jooksul sageli olnud üpris utoopilisi ja õnneks teostamata jäänud ideid. Mõtestasin eriala valikut kui eneses ratsionaalsema poole arendamist. Esimene poolaasta mööduski muusikalises plaanis üpris tormiliselt – hakkasin esimest korda elus mängima nii akordioni kui väikekannelt ja kirjutama nende pillide abiga uusi lugusid. Vaikselt sain aimu ka kulturniku igapäevamaailmast ja projektide kokkusegamise võlukunstist.

Kas kultuurikorraldus on sinu arvates vajalik?

Absoluutselt on vajalik. On paratamatu ja ka õige, et tänapäeval liigub maailm aina enam spetsialiseerumise suunas – igaüks teeb ja arendab eelkõige seda, milles ta on kõige tugevam. Mõnele on lihtsalt rohkem antud sebija-töestaja geeni, teisele nokitseja-looja geeni. Selle tulemusena saab tõsta ka kunsti kvaliteeti ja vahendada pisut laiemale publikule. Samas on oluline, et ka muusikutel-loomeinimestel oleks vähemalt algteadmised sellest kuidas ise hakkama saada. Kuid looja jaoks on korraldamine sageli ka ohverdus – sedavõrd vähem jääb aega tegeleda oma põhitegevusega ja süveneda. Lisaks on kultuurikorraldusel võime luua suhteliselt väikeste kuludega ka tühjale kohale rikas maailm. Eestis on sadu kohti, kus sellist loojat-korraldajat vaja oleks! Positiivseteks näidetena tulevad meelde kogukondlikud ettevõtmised nagu Mooste Külalisstuudio, Sänna Kultuurimõis, Esna ökoküla, Haanja kogukond, Võro instituut. Iga küla saaks olla pisike saareke, kus toimub midagi huvitavat, inimesed on uudishimulikud enda ümber toimuva suhtes ja kaasatud on võimalikult erinevad vanusegrupid. *(Loviise)*

4. Rahvusliku käsitöö osakond (pärandtehnoloogia) (10 minutit)

4.1 Rahvuslik metallitöö (Ugala lava)

Lavaline keevitus (leia sünonüümid) Keevitamine, kuidas ja kus?!
“Lapsed tulge vaadake kuidas tulel on jõud” (*Silva*)

4.2 Rahvuslik ehitus (Ugala lava)

Keegi ei tea tegelikult, kui palju Eesti maamaastikul laguneb vana pärandit. Kümneni eest ei osatud ka selle laguneva pärandiga palju peale hakata. Majad, mille palgivahed on täis makrofleksi ja millele on ette surutud odavmüügi plastaknad, on kurb vaatepilt nii esteetiliselt kui ka ehitustehniliselt. Nüüdseks tegeletakse ehitatud rahvusliku pärandiga mitmel tasandil, on loodud uurimiskeskusi, tekkinud on vabakonna võrgustik, mis pakub nõustamisteenust ja koolitab omanikke. Rahvuspärandi ehitusspetsialiste koolitatakse Viljandis kümme aastat. Milles seisneb pärandehitus, kui lai on tööpõld ja kuidas seda tänases päevas mõtestada, räägivad Tartu ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia rahvusliku ehituse õppekava hoidja (*Kristjan*)

4.3 Rahvuslik tekstiil (Otseülekanne)

Mida teie arvate? Kas on peale gümnaasiumi mõtet minna rahvuslikku käsitööd õppima. Ala huvitab mind väga, käsitöö meeldib, oskan ömmelda, kooli gümnaasiumi osas võtsime läbi erinevaid teemasid (viltimine, klaas, portselan jne.) Aga äkki peaks ikka enne mingi eriala lõpetama. See tähendab et minema näiteks Tartu Ülikooli. Ma nii kahtlen, kas otsustada südame järgi (käsitöö) või mõistuse järgi (Tartu).

1. eks see viljandi asi rohkem koduperenaistele ole (loe rikka mehe prouadele).

reaalselt ennast ja lapsi käsitööga ära elatada on suht võimatu.

mõni üksik on nii ettevõtlik, et loob mingi oma asja aga ka nemad vaevlevad pidevas rahahädas... Mina omandaks kindla sissetulekuga eriala ja läheks hiljem hobikorras käsitööd õppima.

2. Oleneb sellest, milline on sinu majanduslik olukord ilma töötegemiseta. Kui oled jõukas inimene, elad oma majas või korteris, pole kaelas mingeid pangalaene ega võlgu, siis jumala eest, õpi seda, mida hing ihkab. Aga kui oled tavaline inimene, kes käib tööl selleks, et leib lauale ja maksud makstud saada, siis kohe tõesti ei soovita. Tänapäeval on võimatu end

ainult käsitööga hästi äraelatada. Olen ise sellega tegelenud ja on ikka raske küll, see kõlbab lisaraha teenimiseks hästi, aga põhitööks on ikka üsnagi nigel amet. Mina soovitaks sul kõigepealt õppida mingi kindel amet (kas siis kutsekoolis või ülikoolis), mis sul normaalset palka hakkab sissetooma ja siis pärast seda võid õppida käsitööd. Ning siis saad ise otsustada, kas tegeled käsitööga teise töö kõrvalt või teed seda põhitööna, aga siis on alati võimalus, et kui käsitööga halvasti läheb, siis on sul ikkagi mingi muu kindel amet, mis aitab ka muul alal tööd leida, niiet ei pea virelema jääma

Õeldakse küll, et tuleb õppida seda, mis ikka südamelähedane on, aga kahjuks ei saa ma kuidagi nõustuda. Mul ema ja isa mõlemad õppisid ametit südame järgi, mitte tulevikule mõeldes ja nüüd on mõlemad s*ta sees. Ema on koorijuht, teenib kuus miinimumi ja otsib nüüd juba mitu kuud uut tööd, isa on õpetaja, teenib kuus 7300.- Oma kodu neil pole, elavad üürikorteris, sest pole kunagi olnud raha oma kodu osta ja pangalaenu nii väikese palgaga lihtsalt ei saa, sellepärast ei ole neil ka näiteks autot vms. Virelevad iga kuu, kogu palk läheb korteriüüri ja maksude peale, enda jaoks ei jää midagi, pole nad mitte kunagi mitte kuskil reisil käinud, isegi sanatooriumisse pole võimalust minna, kogu aeg on paanika, et mis siis juhtub, kui palka veel vähendatakse. Ega see ei ole ju ka mingi elu...Mina igaljuhul teen nii, et õpin ülikoolis eriala, mis on mul kainelt läbimõeldud ja kaalutletud, et kas tulevikus on selle eriala inimestele tööd, mis on palk jne., ma tahan kindlasti osta tulevikus oma maja ja käitun praegu seda silmas pidades. Oma armastatud tegevusega, mida saaks ka ülikoolis õppida, seda teen hobikorras, lisaraha teenimiseks ja lihtsalt enda jaoks.

3. jah, sellised pehmed erialad on lihtsalt lapsepõlve pikendamine. mis viga lulli lüüa ja tikkida 3-5 aastat viljandis. lugesin aprillikuu cosmopolitanist artiklit kolmes noorest naisest, kelle jaoks mood oli hobi ja kirg, kõik õppisid mingit muud eriala (majandust jms) ning nüüd ikkagi tegutsevad selles valdkonnas. see on hea näide, kuidas oma unistusi saab täita ka nii, et ei asu seda eriala õppima. mitmekesisuses peitub inimeste jõud! hobid annavad inimesele palju juurde.

lisaks kui lähed tartu ülikooli õppima, saad ju võtta ka aineid viljandist, sest kultuurikolledz on tüü alles minuteada ;)

ja tartus on veel kunstikool ja rahvaülikool, kus saad võtta eri kursusi, et oma oskusi täiendada, ükskõik kas õpid ülikoolis või kutsekoolis. aga kõrgharidus ei ole naljaasi, suhtu sellesse täie tõsidusega ja õpi tõelist eriala.

BAOW: Tere!

Mina olen kõne all oleva eriala programmijuht, õppejõud ja vilistlane aastast 2002.

Üks hea inimene juhatas mind siinse aruteluni ja tunnen, et oleks omaltpoolt vajalik pisut rahvast valgustada.

Sellega ma absoluutselt nõus pole, et Viljandis õppimine on lullilöömine. Pigem kipub olema vastupidi: meie üliõpilased kurdavad täpselt samuti nagu mujalgi kõrgkoolides suure koormuse üle. Lisaks tehnilistele ja loovusainetele on rahvusliku tekstiili õppekavas päris suur osa teoreetilistel ainetel ja praktikatel päristöökeskkonnas (lisaks etnograafilised välitööd). Seega arvata, et meil mõtete veeretamise ja reaalse eluga ei tegeleta, on lihtsustatud. Arvan, et ei hakka siinkohal detailiselt kogu õppekava läbi analüüsima, meie kodulehel on selleks piisavalt võimalusi.

Mis puutub eriala perspektiivi, siis selleks oleme arendanud ja edasi arendamas väga mitmesuguseid võimalusi spetsialiseerumiseks: rahvarõivaste valmistaja, mis on äärmiselt perspektiivikas valdkond; muuseumitöötaja (meie viimastest vilistlastest on väga mitmed leidnud tööd muuseumides teadurite või varahoidjatena); käsitööringi juhendajad, käsitööõpetajad, käsitöömeistrid/tekstiilikunstnikud/väikeettevõtjad - selleaastastele sisseastujatele oleme milles pööratakse suurt rõhku ettevõtlusalaste oskuste arendamisele; uue spetsialiseerumismoodulina on ka traditsionilise nahatöö spetsialisti võimalus (jällegi: Eestis on vastav nišš täitmata, nii et kindlasti annab siin igasugu töövariante välja mõelda).

No ma ei räägi isegi sellest, mis on õppekava üldised väljundid - meie lõpetajad on lisaks tugevale loomepotentsiaalile enamasti tugevad ka teadustöö suunal. Ise olen omandanud teaduskraadi semiootikas ja mõtlisklen hetkel ka doktorantuuris jätkamise üle.

Loodetavasti suutsin pisut hajutada arusaama, nagu oleks Viljandis õppimine mitte nii tõsiselt võetav kui akadeemilistes kõrgkoolides, kus kokkupuuteid päriseluga on mõnikord isegi vähem kui meil (oleneb muidugi valdkonnast).

(Mari)

5. Muusika osakond (10 minutit)

- 5.1 Koolimuusika (Otseülekanne)
- 5.2 Rütmimuusika (Ugala lava)
- 5.3 Pärimusmuusika (Otseülekanne)
- 5.4 Helitehnoloogia (Ugala lava)

6. Etenduskunstide osakond (13 minutit)

- 6.1 Lavastuskorraldaja (Ugala lava)
- 6.2 Tantsuõpetaja (Ugala lava)
- 6.3 Näitleja (Otseülekanne)
- 6.4 Lavastaja (Ugala lava)
- 6.5 Harrastusteatri juht (Ugala lava)
- 6.6 Dekoraator-butafoor (Otseülekanne)
- 6.7 Etenduskunstide multimeedia spetsialist (Otseülekanne)
- 6.8 Valguskujundaja (Otseülekanne)

7. *Grande Finale* (3 minutit) (Ugala lava) (Otseülekanne)

Läbi kõikide erialade toimub suur lavaline etteaste (Mõte selle juures on näitata läbi klassikalise kirjanduse TÜ VKA-d kui toimuvat teatrimudelit.)

8. Lõpetus (5 minutit) (Ugala lava)

LISA 3

Kunstniku stsenaarium:

Lavastusega näitame oma võimekust!

Bänd laval- ratastega alused

Igale erialale umbes 2 pool minutit.

7 tantsijat (vb 10)

Muusikud: 10 bänd, 15 teevad veel midagi

Näitlejad:

„Südamerütm“

Pusle, koolimajades esinevad värvid

I osa

- Hümnid, laval ei toimu tegevust
- Eesriie, või tüll projektsiooni jaoks
- 1. Inimene laulab hümn
- Ametlik
- Kõnepult- olemas Ugalal, vaja ümber kujundada- 625 sümbol

Lavakujundus: Projektsiooni jaoks tüll ja sinna projitseeritakse lavastuse sümbol (625 segu)

II osa

- Proloog- video, animatsioon või multikas? Kuidas on Tallinnast jõutud Viljandi. Näidatakse ära ajalugu

Üleminek otseülekandele, mis näitab Taunot, kuidas asjad tööle pannakse **Ülekanne Taunost** fade' b sisse, kuidas Tauno kangi lükkab. Järk- järgult liigub kaamerapilt edasi erinevatele inimestele, kes lavastusega seotud (valgustajad, helitehnikud, multimeedikud). Videopilt ekraanile nagu režiipilt. Mingi nupuvajutus peab näitama, kuidas tüll tõuseb. Ja esile tuleb tühi lava, valgusstanged all. Lavastuslikult? Lahendada lavastuslikult viimase minuti lihv. Nupuvajutustega tõusevad valgusstanged ja langevad lavakujunduse stanged. Valge horisont ja aksid. Tantsijad tulevad lavale ja jäävad etendama õhtujuhtide rolli.

SIIN TULEB LEIDA LAHENDUS, KUIDAS MÕLEMALE LAVA KÜLJELE LEIDA EKRAANILAADSED LAHENDUSED JA PROJEKTSIOONID!?

Galajuhid on nii gala vedajate, intervjueri ja kõikides vajalikes rollides

Alguses pole laval mitte midagi.

Nupuvajutusega tuleb lavakangas kõik alla.

Bänd tõuseb orkestriaugust sujuvalt sissejuhatusega sisse

1. Pärimusmuusika (lava)

„Väike Illimar“

- Superbänd, (välja kasvanud erinevad kuulsad bändid). Superbänd on laval, mida ta Eesti Kultuuriruumis mõjutab

kuidas pärimusmuusika mõjutab eesti kultuuriruumi

Paar muusikut lavatõstukitega lavale ja tõuseks tõstukitega veidi kõrgemale kui lavapind?

Trummid „veeregu“ lavale. Ratastega alused?

Trad Attack koorekese laul, äkki saab projitseerida esimesele tükile triskelest

Soov on ekraanidele projitseerida ja eriala nimi visuaalselt kujutada kuhugi

Videos pilt: suurimatest pärimusmuusika mõjutajatest

2. Kultuurikorraldus (Ugala lava)

Kultuurikorraldus

- Kuidas korraldada kultuuri, UGALA laval
- Tegevus peamine, kuidas edasi antakse

- Mis on kultuur?
- Vb illimar

Videos silt: kultuurikorraldus

Muusika: trad attack koorekese laul taustaks

Kostüüm:

3. Huvijuht-loovtegevuse õpetaja (Otseülekanne)

- Siit tuleb sisse väikese illimari klassikaline tekst
- Tegevuslik
- Kuhu on jõutud umbes 20 aastaga, mil eriala on olemas olnud ja millega nad tegelevad
- **Huvijuht on õpilase arengu jaoks suur motivaator ja oluline lüli**
- Pioneeri kaelarätt/ komsomoli sümbol
- Laval ei toimu midagi
- Kolmanda korruse ruumidest ülekanne, mees langeb laest alla ja näitlikult tõmbab ekraani alla? *Laval ei ole planeeritud ekraani??? Kuidas tehniliselt lahendada?*
- Formaalne otseülekanne- tõestame otseülekande ära, faktiliselt tuuakse ära välja eriala õpetamise siin koolis, lisaks veidi infot varasemast süsteemist. Tahab välja tuua, et huvijuhid oskavad kõike teha. Tahab välja tuua veidra formaalse erialatutvustusega, kui vajalikud on nad kooliõpilastele? Kooli kõige populaarsem pedagoog ja kelle poole lapsed pöörduvad. Millega nad tegelevad? Lisada juurde ka aktiivne tegevuse pool
- Huvijuhid on juhid- nemad annavad juhtnöörid, lapsed teostavad Tauri Pihlak?
- Kolmanda korruse tagumised ruumid

4. Tantsuõpetaja eriala (Ugala lava)

Tantsuõpetaja

- Katrin õpetab tantsu õhtujuhtidele
- Torupilli jussi lugu

Peege!???!!!!

Värv: tantsuklassi oranž/ kollane ja beež, vihjeline

Kostüüm: Die Antwoord „Ugly Boy“ dressikad, hallid retuusid, paljajalu

5. Rahvuslik metallitöö (Ugala lava)

Ugala laval

- „Lapsed tulge vaadake, kuidas tulel on jõud“
- Lavaline keevitus kujundlikult (raua needmine laul) Ken Eerik on ise lava peal, kuskil nurgas, **sinna on vaja lauda, mõtle milline see asi välja näeb. Kuidas lahendada? Äkki kõnepult**
- Pärandtehnoloogia- faktiliselt, mis asi see on
- TAHAB KASUTADA EKRAANI, kasutame hoopis triskelet!
- Raua needmise laul

Tuleb alla järgmine osa triskelest. Tahaks kasutada pöördlava vööd, tahaks panna habemetega ehitajad aktsiooni, taoksid „plekki“ samal ajal kui pöördlava keerleb. Erinevates etappides tööd ja ringi pealetegemisel näitaks valmis asja.

Stroboga saab selle efekti ja toss (RASKE toss võiks tulla pöördlava vahedest üles)

Soos kasutatakse raske tossu masinat Ugalas, mis on laenatud, on tarvis üle küsida, et kas seda saab laenata.

Värvid: hallid, tuhmid, tuli

Kostüüm: nahk, hele (paneks pöördesse, mis nad muidu on) nahast põlled, valged boxerid karvased ehitajad?

6. Rahvuslik ehitus (Ugala lava)

- Paralleel eesti kalevipoeg (soomes töö käia) ja rahvuslik ehitaja
- Väike illimar- 10 aastane väike poiss, ehitame maja laul, saepuru loopimine viljakorvide seest
- 5 palki!, 2 meetrised kust pudeneb saepuru maha igal sammul

Väike poiss riietus: korralik: viigipüks, valge särk, vest

Alla tuleb järgmine osa triskelest.

Mehed, kellel palgid õla peal ja kõrvaklapid peas! Kõik on heledates toonides!! Et nad oleksid osa taustast, mitte eraldiseisvad osad etüüdis. (küside Ugalast, kas neil on mingisuguseid alternatiive)

Teine variant mängida nende saepuruga. Nende töökojast kostab ainult saagimist ja neil on koguaeg igal pool saepuru.

Värv: hele, valge, puidune

Kostüüm: heledad tunked, töötunked.

7. Rütmimuusika (Ugala lava)

Rütmimuusikas rütmiline etteaste

Lavaaugus olev ekraan, steadycamiga laval liikumine

Kogu kujundus kattuks videoga, rütm, kordused, efektid

8. Dekoraator-butafoori eriala (Otseülekanne)

Buta

- Otseülekanne VILMA maja töökojast, tõestus otseülekandest
- Võlts ja päris asi kõrvuti?
- Garderoobi hambahari, kohvitassid, voodi korda- kurbuse ruum, kujud, Suhkruklaasist pudel
kujusid, vaase millega mängida

9. Harrastusteatri juhi eriala (Ugala lava)

Kõik toimub laval

Konflikt laval- väitlevad, laval asi, mis ei peaks seal olema.

Üldine kostüüm

10. Rahvuslik tekstiil(Otseülekanne)

Rahvuslik käsitöö

Tanel, masina taga inimene, kes maha teeb tööriietes, näitleja

- Etüüd
- otseülekanne

- 3 inim. Kes teevad eriala maha
- Olav Ehala „Olen Lammas“
- **Lõpuks tuleb inimene, kes seletab ära, mis on rahvuslik tekstiili eriala**

11. Koolimuusika(Otseülekanne)

Koolimuusika (neil ei ole bändi, vokaal+ klaver nt muusikapala/a capella)

Enne valmis filmitud **4. Mai!**

Koolimuusikud, mitu? Kes laulu laulavad?+ Raune Avel + näitleja

Küsi Rauno Avelilt mitu inimest

(ette filmitud) „Otseülekanne“ helistuudiost, mida salvestatakse üle

- Helitehnoloogia (otseülekanne ja ka Ugala lava)

Sealt üleminek helitehnoloogiale, otseülekanne Ugalas toimuvast helitehnoloogiast

Seal üks inimene, kes puldi taga möllab!

Sama muusikapala, mida koolimuusika, mida üle lindistati, tuuakse lavale, helitehnoloog teeb surround efekti, väike Illimar ka sisse

Fookus muusikapalal Rock Hotel „Tean, ei tea“ ainult vokaal

Toetav koreograafia, tantsijad laval

Tuleb järgmine tükk triskelest.

Video ja valgus show, rütm! Tantsijatel peeglid küljes, valgusega mängida peegeldusega.

Värv:

Kostüüm: (rütm)

13. Lavastuskorraldaja eriala (Ugala lava)

Lavastuskorraldus

- Läbi lavastatud Kaos
- Etüüd laval

- Kitarr
- tagasikerimine

kõik inimesed laval

Video ja valgus toetavad kaost. Ja korda tegemist. Võimalus teha tagasikerimine, et kõik saab korda, kasutada lavastuskorraldajat videos

14. Lavastaja eriala (Ugala lava)

Tuleb Kalju lavale (Elarile grimm) otsi, **missugune nägi välja Kalju riietusest, prillid?**

15. Etenduskunstide multimeedia spetsialisti eriala (Otseülekanne)

Volli KALM kabineti pilt.

1 näitleja (tüüpiline viljandi tudeng)

Videostuudiost ülekanne: üks õhtujuht green screeni ees (näidata, mida seal teha saab) läbi vigade eriala näidata. Errorid.

16. Näitleja eriala (Otseülekanne, lava ka)

- Mis teeb näitlejast näitleja
- Ulme lõugamine! „Näitleja, tee nalja!“
- Lavavõitlus monoloogiga
- Lavanäitlejate riietus. Üldine

17. Valguskujundaja eriala (Otseülekanne ja ka laval)

Valguskujundaja (gala viimane asi) otseülekanne Black Boxist

Palju ta töötab, kuidas ta töötab etüüd

Mõrd näitlejaga vestlus valgustajaga, live pilt ekraanile Mari-Riinust, kuidas otse teeb valgust, kuidas nuppe vajutab

Mari: „Mine...!“ ja lava läheb pimedaks

GRANDE FINALE 3 min 15 sek

Lugu läheb edasi sealt, kus sissejuhatuse pooleli jäi

Kõik näitlejad

Pluss tants, muusika

Üldise kujundi ühinemine! Suur pauk.

Eesriie ette ja galajuhid tulevad eesriide vahelt välja ja paluvad plaksutada.

LISA 4

Ülesehituse ajakava:

18.mai

23:00 alustab kujundustiim (Kerli &co) laval

19.mai

03:00/04:00 alustavad valgus (Mari-Riin &co) ja progejad (Kärt ja Carmen)

09:00 alustavad helitehnoloogid (Janar &co) suures saalis, fuajees ja väikeses saalis;
kujundustiim fuajees; videotiim (Tauno) suures saalis, fuajees

Muusikud täpsustavad Janariga soundi ajad

13:00-14:00 lõuna Ugalas

töö jätkub

16.45 kõik kohal ja valmis - garderoobide info kohapeal Theolt, Karolinilt. Ustele lähevad ka sildid, et nii palju ei oleks eksinud hingi ja hämmingus nägusid

17:00 katkestustega proov

19:00-19:45 õhtusöök Ugalas

20:00 läbimäng

vajadusel proov kuni 23:00

20.mai

vajadusel proov hommikul

12:00-13:00 lõuna Ugalas

13:30-14:00 TÕ VKA segakoori proov

14:00 lavakoristus

14:30 Volli Kalmi, Inaki Sandovali ja Celia Roose proov

14:50 ukseid lahti

15:00 gala I osa (EV hümn segakoorilt, Loomiselaul Celialt, Kalmu kõne, Sandovali kõne, Gaudeamus segakoorilt)

ilma vaheajata II osa (Südamerütm)

peale lõppu, orienteeruvalt 16:45 palume kõiki suure saali lavale ühispildi jaoks

järgneb asjade kokkupanek (kui sul pole midagi teha, siis tule appi)

20:00-21:00 aitäh kõigile Vilma maja multimeedia stuudios.

21:00-... pidu peamajas ja/või montaaž vilmas

SUMMARY

This diploma paper is titled “Making of University of Tartu Viljandi Culture Academy 65/25 anniversary concert “Rhythm of the heart” scene designer work.”

University of Tartu Viljandi Culture Academy celebrated on 2017 65 years of operating and 25 years of giving an higher education in Estonia. Because of this 20th May was alumni’s day. Its culmination was production “Südamerütm“ which took place in Ugala theatre.

Production was made by 90 students from different specialities and was instructed by school lecturers. Preparations lasted from December 2016 till June 2017.

My role in production “Südamerütm” was stage designer. It gave me a very good production and team work experience. Also, I got extra knowledges about making stage design, how to organise project. Developed my skills by working with different technologies and materials.

As a stage designer I set myself goals to create whole and content supportive stage design. Also, I wanted to express my personal understanding and vision of academy students.

Production “Südamerütm” stage design central idea was puzzle. Because for me it is a metaphor of our school. Using this idea, I created from school Sun symbol abstract geometrical puzzle which consisted 8 pieces. It hanged in the centre on white stage and formed complete during the act. White stage was created to be a canvas for multimedia specialist and lighting designer. Their task was to create atmosphere and mood.

During the act there were video transfers to different academy buildings. My task was to link them visually with the main stage. Also, I organised costumes. I bint formal and scenic and represented my vision of different specialities look. I connected the props with overall scenic design and pointed out theatrical prop. Especially important was the way of painting.

LIHTLITSENTS

Mina, Kerli Kore (28. oktoober 1993),

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose kontsert- lavastuse „Südamerütm“ lavastuskunstniku töö, mille praktilise töö juhendaja on Ott Kangur ja kirjaliku töö juhendaja on Ele Viskus,

1.1 reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2 üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. Olen teadlik, et punktis 1 õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Viljandis, 21.05.2017